

istius voti suspicio, vel ratio habetur, dum illa intrare debet in qualibet successione necessaria filiorum, vel agnatorum, aliorumque coniunctorum, cum ordine primogenituræ, seu majoratus, vel proximioris sanguinis in Regnis, & Principatibus, nec non in feudis paci, & providentie, & in primogenituris, ac majoratibus, & fideicommissis, aliquo similibus successoribus certis, & necessariis; At etiam in venditionibus prædiorum, aliorumque bonorum ad vitam, & in censibus, aliquo iuribus viritaliis, nec non in donationibus cum reservatione plusfructus, vel cum obligatione alterius præstabilitis ad vitam; Ideoque ea, quæ in dicto jure civili, & apud ejus interpres theorice habentur, videtur potius proportionata Schola, & Academis pro Tyrorum ingenii exercendis, quam foro practico, etiam respectu illarum concessorum, vel in dispositione profanarum, quæ per inferiores fiant, eidem juri civili subiectos; Multo igitur magis ad effectum, de quo agitur, tam ratione subiecta materia Ecclesiastica, vel spiritualis, quæ dictum jus civile in nibilo recognoscit, quam ratione personæ facientis hujusmodi reservationes, quæ est privativa, & singulariter Papa, qui exemplum quidem est, etiam à lege Ecclesiastica positiva, dum in ratione coadiuva non recognoscit legem, nisi Divinam, adhuc tamen ex quadam coactione directiva, derivante à lege congruentia, & honestatis, aut pro regulationi eius voluntatis, & stylis, quodammodo, & per modum loquendi, subiacere videtur legiū Ecclesiasticis, & beneficibus. At quod leges civiles, & facultates, de quorum genere sunt illæ Romanorum, que juxta compilationem Iustini efformant jus civile, & communie, nulla penitus cadit ratio dubitandi, unde propterēa de manifesto convincunt errore illi, qui ratioscinis negligunt, atque cum sola auctoritatibus littera, vel cum regulis, & propositionibus generalibus procedentes, ad hujusmodi distinctiones, tam legum, & materiarum, quam etiam morum, & temporum non reflectunt, sed res, & causas confundunt.

Altera dubitandi ratio supplantationis successoris, & dispositionis pro tempore inhabili, & post exprimationem juri dispensantis, dependentiam habere videatur ab alia ratione, quæ relata est natura, vel qualitate reservationis, 9 quæ sit pura, vel conditionalis, ut infra, quoniam ubi verius est illam esse conditionalem, tunc inanis est hæc inspecio magis dubia, dum subteret alter clarior, & foliō defectus, superius insinuat, imperfectiones, & refectiones concessionis ob mortem, vel alia expiratum jus concedantis ante conditionis purificationem, sed quando probabilis dicendum est (ut verè dicendum est) quod ista censenda sit gratia, vel concessio pura, & ab initio perfecta, cuius effectu ad certum casum protracta fit, tunc quatenus ad istam dubitandi rationem pertinet ad rem non solum, penitus inane, ac superfluum est afflumere inpectionem in Regalium Sede, occasione officiorum, & in alia Sede Emphyteus peractum super distinctione inter supremos Principes, habentes potestatem derogandi legibus, & iuri tertii, & inferiori Prælatoris, vel Magistratus, quibus ista potestas non competit, quoniam certum est istam (peciem) reservationem fieri non posse ab Ordinariis, aliquo inferioribus Prælatoris, illamque singulariter, & privativa pertinere ad Papam, circa cuius personam licet aliqui fedis, & prælatorum Germani, & negentianis potestem; Attamen quidquid sit in temporalibus, puta circa investitures feudales, aliquo dispositio, & 11 concessiones, quas Papa faciat ut Princeps temporalis ditionis Ecclesiæ, & in quibus etiam in Curia magis recepta est contraria opinio, ut ejus provisoriis iste defectus non obstat ad canendum eum nullum, sed folum, ut id præbeat justum motivum Successori illas revocandi & non exinde inferri potest ad eum, vel effectum de quo agitur, beneficiorum felicitate Ecclesiasticorum, ac pensionum, aliorumque onerum super eis, dum in his, aliis que similius materis Ecclesiastici, & spiritualibus Papa disponit uti Papa, id est Offici Vicarius, & Universalis Ecclesia Caput, non autem tanquam Princeps, magna sequentem differentia dignocitur inter unam, & alteram potestatem, ex his, quæ alia plures deductæ sunt, atque præfertim in beneficibus, ut supra cap. 3. infinitum est, juxta opinionem in Curia passim receptam, & ubiqui apud Catholicos recipiendam, quod Papa est absolutus Dominus, & dispositor etiam de ipsius beneficiis eorumque substantia, multo magis circa illud onus, quod verè substantiam non afficit, ut supra in cap. 2. & 3. ac etiam infra pluries.

Considerando quoque quod, ut præfertim in materia

emphyteotica adveritur, etiam respectu Prælatorum, aliorumq; interiorum ista ratio prohibita supplantationis successoris non cauferat in validitate actus ab initio, & ipso 15 fo jure, cum dicatur esse in statu validitatis, donec vivit Prælator, vel alter inferior ob possibilitem, quod ipso adhuc vivente eatus fiat, solumque operatur ut non afficiat Successorem, qui posse revocare, vel nolle stare actu, & e converso volens potest acquiescere, & non impugnare, & sic in gratiam ipsius Prædecessoris, non autem tertii, quod magis in Capitulo dicendum est; Ideoq; concludendum videtur, quod actus dici non debet infectus, sed quod ista confideratio iustum tribuerit possit motivum Successori illius re integræ revocandi, & quidem valde commendabiliter, quando fiat, ob plura inconvenientia, quæ ista moderna introductio producit. Quemadmodum enim, juxta stylum, prælator initio facili currentis introductum, & continuatum, novus Pontificis initio Pontificatus solet facere. Constitutionem revocatoriam exemptionum, & franchitatem, aliarumque Camerae præjudicialis conceptionum, factarum per Prædecessorem, quando non sint ex causa verè onerola, & correspiciens, magis autem proxime, & ad rem, antiquior est stylus per Regulas Cancelleriae, cujuslibet Pontificatus initio, revocandi uniones, quæ effectum adhuc non sint fortis; juxta ea, quæ super has regula unionum revocatoria habentur in Sede Beneficiali, ita multo magis deberet fieri hujusmodi abusivorum reservationum, alius effectum non fortitum, generalis revocatorio, ob quamplura inconvenientia, quæ ista parum commendabilis moderna introductio produce flet, & præfertim (ut nostra actæ praxis non semel docuit) quando per cestum, vel decepsum illius, in cuius provisione facta est haec reservatio, cui ipse confirmat præficta, juxta stylum, in pluribus enunciata Sede infinitum, vacat Ecclesia, adhuc antiquis pensionibus, vel antiqua fructuum reservatione onerata, eo quia istius nova reservationis eventualis, non de facili habet notitia, exinde sequitur, quod viri conspicui, & qualificati ad hujusmodi Ecclesiasticorum regimen sufficiendum de facili inducuntur, ob spem probabilem cessationis antea iurorum pensionum, vel reservationis fructuum, regulatam à gravi aetate, vel malia valetudine pensionariorum, seu referatariorum, postmodum vero, facta eis ab eis sperato, defictaque hujusmodi novis, & occultis oneribus, accepti remanent, Ecclesiasticum alia regnum non suscipiunt. Et quod magis est, quandoque casus accedit, quod per mortem pensionarii, per quam onus, vel in totum cessare, vel in parte minu, & pro frequentiori contingencia, debet, & solet, ita potius augeretur, & fit maius, ut puta, juxta casum, quem sum expertus. Gravata erat quadam Ecclesia Metropolitana (alii antiquioribus temporibus valde pinguis, & solita supportare majus onus) pensione feitorum mille septingentorum, & quinquaginta, ad favorem cuiusdam Cardinalis, qui bene informatus de diminutione redditum, & antiqui status Ecclesie, oretenus benevolam practicabat cum Archiepiscoporum reductionem notabilis partis, contentus salum feitis mille, decedens autem dictus Cardinalis, in vii soliti indulti, transtulit dictam pensionem pro eadem rata feitorum mille, atque translatio effectum habuit, dum receptum est, quod hujusmodi eventuales reservationes non prædicant antiquis pensionariis, in facultate transferendi, ut infra Cap. 2. Detecit vero sicut nova pensio eventualis feitorum quingentorum monete. Unde propterēa onus Ecclesiæ, & Titularis actum fuit, eique expediebat, quod antiqui pensionarios non decesserit, quod si aliquod scandala prodixit, id est multo commendabilis videtur dicta revocatoria.

Demum quod tertiam dubitandi rationem, in qua principaliter infinitus plures enuntiatus modernus qui doctus quidem, & ingeniosus hujus Curia primi Ordinis Ad vocatus, in controversiis enunciatis in sua Sede, 1 fuit promotor, & acceritimus propugnator motivi, ut pater ex ejus jam enunciata consultatione, in theorice scribendo hinc inde concordabamus in principiis, vel conlusionibus in abstracto, discordabamus vero in concreto, sive in applicatione. Siquidem admittebam ego tamquam verissimam conclusionem ab ipso deduciam, latèque exornatam, quod gratia, & quæcumque alia dispositio conditionalis, vel alias imperfectæ expectans perfectionem à purificatione conditionis, vel ab alio actu perficiente, nihil de presenti ponit in esse, nullumque jus tribuit, quodque attenditur tempus, in quo sequitur perfectio, quod etiam in

in feudi, aliquo prohibiti receptum habetur, ut attenuatur tempus afferens, vel alterius actus perficiens, & ut etiam dictum est supra in Cap. 4. de Clericatu, ut in pensione voluntaria, quamvis non adit de tempore referovationis, sufficiat adeisse de tempore confessus Titularis, quoniam iste perficit actum alias conditionalem, & imperfectum, cum similius; Discordantia verò erat in applicatione ad factum, quoniam verius est hujusmodi reservations, quoad substantiam, esse puras, & perfectas ab initio, atque solum differri effectuationem, vel executionem, eodem modo, quo habetur in donationibus inter vivos, quæ collata sunt in tempore mortis colatoris, quoniam aliud est ubi post mortem conferunt substantia, & aliud est ubi differt exequi, vel effectu; Quod magis proxime habemus in eadem materia beneficiaria in unionibus, vel tupplicationibus, aut dimissionibus, vel super immutatione naturæ beneficiorum, post cessum, vel decepsum possessoris, quoniam ipsam superioris enuntiata regula revocatoria unionum, quæ adhuc effectum fortite non sint,clarè comprobatur istam veritatem, quoniam si unio collata post mortem possessoris est conditionalis, utique mortuo Pontifice, qui eam fecit, innatis est regula revocatoria, dum revocatio presupponit praexistentiam actus jam perfecti, cum similius.

Prout etiam concordabamus in altera propositione, ab eodem scribente nimis inculcata, de qua etiam supra Cap. 2. quod subiectum pensionis non est beneficium, neque ejus bona, sed sicut ejusdem beneficij fructus, super quibus pensio imponitur, unde manat quod pensionarius nullum jus in re, neque ad rem in beneficio acquirit, pullamque habet participationem in administratione; Discordabamus autem pariter in applicatione, feu verius fallacia est in consequentia, quæ exinde deducitur, quod sciencie impossibile sit subtiliter reservationem puram, & perfectam sine subiecto, dum tunc non aderant fructus, qui sunt pensionis subiectum, dum Papa disponere non potest super non ente, neque concedi, vel conferri potest id, cuius substantia non est in eis de præsenti. Verum in hoc consilire videatur fallacia, quoniam tunc ista impossibilitas, vel implicata intraret, quando super ipsius fructibus illius temporis jam alii pensionariis, vel referatario assignatis, ista nova reservatio fieret, cum eadem res non posset duous in solidum eodem tempore concedi, secum autem, ubi agitur de fructibus futuris, & percipliendi in tempore habili, quando cestatis antiquis impedimenti, commode potest cum eis istud novum onus adimpleri, cum nulla videatur subesse ratio, quæ id prohibeat. Siquidem etiam reservationes prima, & omnino puræ subtiliter non possunt super fructibus illius anni, vel temporis, in quo sunt, sed adhuc intelliguntur factæ super fructibus futuris, qui singulis annis maturabunt, ex propositione, de qua plures infra, quod non sunt anni pensionis, quod sunt recollectæ fructuum, ad eamque quilibet recollectæ debeat quilibet anno, id est, si reservatio est in consequence, non posset prima, & pura reservatio subtiliter, nisi primo anno, & super fructibus tunc extantibus, quod utique vnam est afftere.

Subiectum itaque pensionis non constituit ipsius fructibus tunc extantibus, sed constituit in illa, que dicitur fructuum commoditas, habens tractum successivum, etiam longævum, absque eo, quod scindi, vel diminui, aut alia tangere dicunt ipsum corpus, vel ipsa substantia, seu causa productiva fructuum, ut receptum habemus in feudi, & officiis, aliquo prohibiti, & in liberis privato commerto non existentibus p. & in hac specie pensionum Ecclesiasticarum habetur intra Cap. 14. id est, non videatur, quid prohibeat ut illa commoditas, que alii videnta vel alii concessa est ad vitam, vel ad certum tempus, non posset ex nunc purè, & perficie vendi, vel concedi alteri ad ejus vitam, pro eo tempore, quo prior commoditas cessa fuit, eodem modo, quo vendito uni prædio ad vitam, juxta illum contractum, de quo in sede Emphyteus, & Venditionis q. possit ex nunc fieri alteri confitimus venditio, si, & postquam prima cestaverit; Idemque in conceptione officii vacabilis, vel in constitutione census vitalitatis, cum similius, cum implicata constat, quando eadem fructuum commoditas, contemporaneæ pluribus insolidum concederetur, illico effectum fortiture, neque super hoc item scribens videtur benificiare, quamvis enim exicit responsum objecto, ut porre contentiam in meo discursu jam publice luci edito r. 16. Quales rigores atendantur in hac specie.

Attemen adequatè non satisfacit, quia reverè non videtur posse satisfaci; Unde propterēa post controversias in vero que discursu, hinc inde enuntiatas; Cum altarium confimatum reservationum casus essent purificati, nil oppositum fuit, sed Titulares acceperunt. Cessabit autem ista quæsio, quando Successores Pontifices agant id, quod superioris dictum est in Cap. 2. quod scilicet imitentur nostrum Legislatorem Inn. XI. ejusque sequuntur vestigia, dum ab ista reservatione specie hactenus omnino abstinuit.

Quando autem antiquæ pensiones, quæm cestatio possita est in conditione, pro effectu ratione illius novæ refractionis eventualis, non cessant in totum, sed in parte, pura quia aliqui pensionarii decadent, ali vero supervivunt, five quia pensionarii decadens partem pensionis transtulerit, unde propterēa cestaverit in parte, intrat dubium an pro rata cestante debet nova pensio effectum fortiri, vel potius requiratur, ut cestatio sequatur in totum, atque verius, magisque in praxi receptum est, ut sufficiat cestatio in parte, in qua nova pensio pro parte cestata subtrahatur debet, & fortiri effectum.

a De pension. disc. 1. & 2. & 8. b De Def. disc. 1. nu. 23. de benefic. disc. 47. n. 10. de fidei. disc. 18. n. 6. & alibi Epus. c De Regal. disc. 3. & 19. d De Emphyteus discr. 1. & 2. de feud. in summa n. 117. & seqq. Annot. ad Concil. Trident. disc. 45. & alibi. d Apud Tur. de padis futur. success. in fine pagina 526. nu. 16. & seqq. & disc. 1. de pension. n. 13. & seqq. e De Emphyteus. disc. 1. n. 16. & seq. f De emphyteus. disc. 1. & de Regal. disc. 3. & in annotat. ad eudem. & disc. 18. & in tractat. de off. venal. c. 14. g Pleas relativi ab enuntiato moderno scriptore apud Tur. de pad. futur. success. pagina 526. n. 21. & enuntiatur eadem disc. 1. de pensionibus. h d. disc. 1. de pension. n. 24. & in d. tract. de off. venal. c. 14. i. disc. 1. de emphyteus. k de iof. cap. disc. 3. de pension. l d. disc. 1. & 8. 2. de pension. m Impres. post Tur. de pad. futur. success. in fine pagina 524. & seqq. n De feud. disc. 18. de donation. disc. 61. de cred. disc. 13. & 151. & alibi plures. o In consul. superioris citata n. 4. & 5. p de feud. d. disc. 6. & 110. de emphyteus. disc. 58. de Regal. disc. 16. de officiis venalibus c. 7. & alibi. q de empt. & vend. disc. 1. r d. disc. 1. de Pension. n. 18. & seqq. l de Pension. disc. 3.

De Apostolica refractione pensionis voluntariae, & fine causa super beneficio pleno.

S U M M A R I U M .

- Papa potest reservare pensiones super beneficio pleno, etiam sine causa, & sine censu possessoris, sed non solet.
- Potest concurrere cum quelibet ordinario collatore, illum que prevenire in collatione beneficiorum, sed non solet.
- De refractione, beneficio pleno, voluntaria, & fine causa.
- Recipit perfectionem à confessu titulari.
- Verificari debet integræ valor narratus, alia reservatio corrut in totum.
- De decreto annulativo, ubi non doceatur de veris, & effectu solutionibus integris.
- An sufficiat observatio 30. annorum.
- Defectus istius justificationis non attenditur in possessorio manutentionis, & quid in judicio executivo littoralium.
- Confessus Titularis de quo tempore, vel in quo statu intervenire debet.
- Quid de receptione solutionis, an fieri possit ab infirmo, ad fatigandum decreto, de quo n. 6.
- De difference inter privationem juris que sit, & exclusionem à jure querendo.
- An probatio solutionis possit fieri per testes, ac aliis, quam per publicum instrumentum.
- An justificari debet solutionis illorum terminorum, in quibus Titularis nullus fructus percipit.
- Solutiones debent esse factæ ab ipso titulari, non à tercio, & ipso pensionario, non autem tertio; & quid si factæ sit patri legitimo administratori.
- De pensione voluntaria, beneficio pleno, sed cum causa, etiam minus edita, que non debet dictum decreatum irritativum.
- Quales rigores atendantur in hac specie.

- 17 De probatione valoris beneficij adhuc effectum, re-
misive.
- 18 An titularis, qui huius pensioni consentit, vel ejus suc-
cessor habeat actionem indemnitatim, vel relevatio-
nis contra illum, in cuius gratiam id agit.

C A P. VIII.

QUAMVIS, ex jam infinitatis in superiori Cap. 3, pos-
fit Papa referente pensiones, etiam super beneficio
pleno, ab eo contentu, cum cum positivo diffensu po-
fessoris, ac etiam sine causa, quoniam, qui potest face-
re plus, potest abuso dubio facere minus, ideoque si po-
tent private possessorum in totum ipso beneficio, illudque
alteri conferre, vel alius de ipso disponere, multo magis
potest impone aliquod onus, non super ipso beneficio,
ejusque substantia sed super fructibus exercitentibus, qui
erogari debent in subventionem indigentium, aliaque pia
opera, adeo ex infinitatis in Cap. 2, quando cum debita
discretione pensionum reservationes fiant, aliud non im-
portent nisi destinationem perfornarum, vel ipsum. Ni-
hilominus id Papa non solet practicare, adeo nulli, vel
minimi rari sibi causas, in quibus hanc exercet potesta-
rem, eodem modo, quo habemus in collatione beneficio-
rum, nullam habentium Apostolicam reservationem, vel
affectionem, quoniam etiam in ipsis Papa potest concurre-
re cum ordinario collatore, eumque prævenire, sed non
solet, nisi valde raro, & ex magna causa, a cum simili-
bus. Adhuc tamen incertum est, de quo tempore, & ex
quo initio, vel qua occasione quidam inolevit stylus, non
tamen uniformis, sed varius pro varietate genii, & fen-
strum Pontificis pro tempore, quod alii sunt faciles, alii
vero difficiles, itaque posterius pars commendabilius di-
cenda videtur, denegando hujusmodi reservationes benefi-
cio pleno, que voluntaria dicuntur, & sine causa, quod
seilicet ipsorum possessor beneficii supplicant, vel ad sup-
plicationem petentis reservationem, cum presupposito con-
fensus Titularis, fiat pensionis reservatio, que propter
triplicem continere dicitur conditionem, unam nempe
non suffragante in statu infirmitatis, vel quod alia im-
minet vacatio, procedat etiam in receptione unius, vel
plurimum terminorum vera, & effectiva, cum actuali mu-
neratione, ut supra, que facta sit ab infirmo, vel alia
vacatione beneficii imminent, & quoniam aliquae adint
auctoritates, que istos casus confundant, vel partinant,
probabilis tam videtur contrarium, quoties alia non ac-
cedant fraudis, & collusionis argumentum, vel præsum-
ptiones, ex illa differentia ratione, quod confessus, qui
reservatione praefatur, illam perficit, sive informat, &
animat, cum sine illo deficit quoque voluntas Papæ facien-
ti, & per consequens requiritur validus, & sincerus ab
omni fraudis, & collusionis scilicet alienus, atque in-
fectio auctus, qui ex aliquo ejus defectu resultat, dici non
meretur odiola, & ponalis, sed potius favorabilis, quoniam
liber Ecclesiam ab illo onere, & servitute, & è
converso nullius inferit præjudicium, & dampnum positum illi, ad cuius favorem reservatione facta sit, quoniam
nihil amittit de proprio, nullamque patitur juris quæsti
privacionem, sed solùm arctetur, ob non purificata conditionem, a lucro, & à jure querendo: Ex converso autem,
quando agitur de defectu probationis solutionis, presupponitur jam validè, & perfectè facta reservatio, &
quæstum usi pensionario, qui propriè ob neglectam
veram, & effectivam omnium terminorum exactiōnem,
juxta incurrit poena formalem amisionem, vel privatio-
nis juris quæsti, pro qua pena evitanda, suoue jure
conservando potius, quam pro fraude, & collusione, non
videtur prohiberi esse follicitus in adhuc istam caute-
lam, atque ita suppleri propria negligentiam, & con-
sequens, utpote in penalibus requiri major, & magisque
exacta, & concludens probatio fraudis, & collusionis, ne-
que sola suspicio, vel præsumptio sufficit juxta receptam
distinctionem inter impedimentum ad requirementum, &
privacionem, vel amisionem juris jam quæsti, ut priori
casu sit repellit à lucro, ideoque facilis admittatur, po-
terior autem sit pati danno positivum, & sentire ponam
formalem privacionis juris quæsti, quod longè difficultius
admittendum est, ut haberit in Sede Beneficii, & alii
frequenter iudeo clavis videtur error, istos casus con-
fundere, & pariformiter tractare, atque auctoritates, quae
priori percipiunt posteriori applicare.

Super ista vero probatione solutionis vera, & effectiva, quamvis Doctoris, loquendo pro frequentiori uia,

mentum, nisi confessio aliundè per veras, & legitimas pro-
batione justificetur, ex eadem superiùs infinitata ratione,
quod scilicet agitur de materia odiosa, nimirumque de frau-
de suspecta, in qua propter rigorose proceditur, atque
verificatur vulgare Juristarum dictum, ut qui cadit à
syllaba cadat à toto. Columque in facti contingentia alias
motivabam, an sufficeret iustificatio rigorosa per ultimum
longissimum tricennale tempus, quamvis non doceretur
de veris, & effectivis solutionibus aliorum terminorum
precedentium, ex illa ratione, quod per istud longissi-
mum tempus gratia præsumitur iustificata, ut ex iis, quæ
habentur in Sede Beneficii, & alibi d'Adhuc tamen in
praxi id obtinere non potui, eo quia in hac materia non
solet admitti præsumptio, sed requiritur veritas, ideoque
neque admittitur illa præsumpta probatio, que refutat à
tribus ultimis continuatis apocis de recepto, juxta noti-
fissimum text. in quicunque C. de aprob. public. lib. 10. at-
que videri non debet exorbitans iste stylus ita rigorofus,
proper materie obdilitatem, & fulpicionem fraudis, ac
etiam qui iustificatio grata, que refutat ab obseruantia
longissimi temporis 30. annorum est præsumpta, contra-
ria probatio, immo fortioribus præsumptionibus eliditi-
bus, ideoque dici non potest probatio vera, perfecta, &
concludens. f. Itius tamen iustificationis defectus non at-
tendit in sumario postessorum iudicio manutencionis, ubi
pensionarius fit in postessione, oportet possibiliter iustifi-
cationis in posteriori. Idemque probabiliter in iudicio
exequitionis literarum Apostolicarum. g.

Ex predicta item iustificatione fraudis refutat, ut consen-
sus Titularis huic reservationi debeat esse præsumpta de 9
tempore, in quo verisimiliter frus adesse non valeat,
quia nempe sit in statu valido, & verisimiliter per nota-
bile tempus duraturo, fecus si in statu infirmæ valitudini,
vel quando cogitabat statum conjugalem, seu militare
affluisse, aut aliud beneficium incompatible affer-
qui, vel quod alia proxime effet vacatio. h. Ad quod
conferunt quæ habentur in fidei feudorum. i.

Cadit vero dubium, an id, quod dicitur de confessu non suffragante in statu infirmitatis, vel quod alia im-
minet vacatio, procedat etiam in receptione unius, vel
plurimum terminorum vera, & effectiva, cum actuali mu-
neratione, ut supra, que facta sit ab infirmo, vel alia
vacatione beneficii imminent, & quoniam aliquae adint
auctoritates, que istos casus confundant, vel partinant,
probabilis tam videtur contrarium, quoties alia non ac-
cedant fraudis, & collusionis argumentum, vel præsum-
ptiones, ex illa differentia ratione, quod confessus, qui
reservatione praefatur, illam perficit, sive informat, &
animat, cum sine illo deficit quoque voluntas Papæ facien-
ti, & per consequens requiritur validus, & sincerus ab
omni fraudis, & collusionis scilicet alienus, atque in-
fectio auctus, qui ex aliquo ejus defectu resultat, dici non
meretur odiola, & ponalis, sed potius favorabilis, quoniam
liber Ecclesiam ab illo onere, & servitute, & è
converso nullius inferit præjudicium, & dampnum positum illi, ad cuius favorem reservatione facta sit, quoniam
nihil amittit de proprio, nullamque patitur juris quæsti
privacionem, sed solùm arctetur, ob non purificata conditionem, a lucro, & à jure querendo: Ex converso autem,
quando agitur de defectu probationis solutionis, presupponitur jam validè, & perfectè facta reservatio, &
quæstum usi pensionario, qui propriè ob neglectam
veram, & effectivam omnium terminorum exactiōnem,

Super ista vero probatione solutionis vera, & effectiva, quamvis Doctoris, loquendo pro frequentiori uia,

De Pensionibus . Cap. IX.

181

ac pro majori, & tutori cautela, presupponit illam se-
qui debere per publicum instrumentum, quod contineat
veram, & effectivam numerationem pecunie, coram
Notario, & testibus, nihilominus non videtur ista
probationis forma præcisè, & taxative desiderata, sed se-
qui potest etiam per depositionem testium, aliasque species
probationis, que concludens, & perfecta dici valeat, ut
in specie in sua fede advertitur. m.

12 Rigor item istius decreti adicci soliti super concludenti
probatione vera, & effectiva, & integræ solutionis omni-
um terminorum, ad eodum extensis est, ut capiat etiam il-
los terminos, qui maturant de tempore, in quo Titularis,
pensionis debitor, nullus perceperit fructus, ex quibus hanc
solutionem facere debet, ut ex gr: contingit in illi primo
termino, qui maturat ad breve tempus post reservacionem,
quando Titularis nullus accepit fructus, vel in illo ultimu-
mo termino, qui maturat paulo ante, quam sequatur
mortis Titularis, vel quod illi definat esse possessor, licet
isto posteriori casu, cum aliqua majori aquitate, & cir-
cumplexio procedendum videatur. n.

14 Debent quoque istæ solutiones esse factæ ab ipso Titu-
laris, vel ejus legitimo Procuratore ad id deputato, non
a tertio, ac etiam debet fieri ipsi pensionario, non au-
tem tertio, ad eum, nisi agatur de intante, non sufficiat
eas factas esse Patri, qui de jure civili sit legitimus ad-
ministrator, quoniam ita legalis administratio non admittitur
in beneficitalibus, & spiritualibus. o

Haecnuero quod illam pensionem, que beneficio pleno
reservata, dicitur voluntaria, & sine causa. Adest autem

alia species reservationis pensionis, etiam voluntaria, & bene-
ficio pleno, sed cum causa, itaque verificatur, quando

sequitur alius beneficii resignatio ad favorem, cum
reservatione pensionis, penè abiortivis integros fructus

ad favorem resignantis, vel alterius eius intuitu, & con-
templatione, quoniam cum Dataria stylus ordinarius sit,

non admittendi has reservations ultra medietatem, fru-
ctuum beneficii resignati, licet quandoque etiam pro duabus

ex tribus partibus, idcirco illi, qui cupit mediante

resignatione illud beneficium asequi, curate folet, ut alterius

beneficii possessor confidens praefiter reservations

super ejus beneficio illius majoris pensionis a resignante de-
siderat, que super beneficio resignato refervari non po-
test, quod quidem neque commendabili dicendum est,

unde propter Noster Legislator, valde in hoc difficultate

est, rarique sunt causæ, in quibus id admiserit. Ista igitur

fructus super diverso beneficio dicitur quidem voluntaria, & beneficio pleno, sed non dicitur sine causa, dum

pensionarius quadam obtinet hanc pensionem ex causa

correspondenti fructum beneficii resignati, quo amittit. Unde propter ea non folet adicci praefatum rigorofum de-
crecum annulationis, quando non doceatur de integra, &
vera, & effectiva solutione omnium terminorum pof-
tulare in hac specie pensionis locum habet idem rigor,
de quo supra in alia specie, tam circa sinceritatem con-
fidentia in tempore non fulpcto, quam circa necessitatem
beniūficii valorem q: de qua justificatione, tam ad

17 istum effectum, quod alio in hac materia pensionum, habetur infra cap. 10. & seq.

18 Sed quoniam ille, in cuius gratiam alterius beneficii

possessor patitur super eo pensionis partem refervari, le

obligare solet relevare indemnem amicum, qui hoc offici-
um sibi præstat, atque de facto folet ipse integrum

fructus pensionem resignandi, vel alterius, perinde ac si tota

super beneficio resignato, per eum obtinet, hinc duo resultant dubia, unum nempe, in interest

confidentiali illicita, ideoque punibili, & irritativa, &

de hoc agitur generaliter in cap. fo. Et alterum, an fo-
licius in hoc beneficio ita onerato actionem habeat re-
velationis alterius resignatarum possessorum beneficii resi-
gnati, cujus gratia, & contemplatione prædeceffor ho-

aliud beneficium oneravit, atque per Congregationem

particularē a Sanctissimo deputata in una Romana

Beneficiatis S. Petri sub die 2. Junii 1681. prodit resolu-

tio ad favorem obligati, ut non tenetur, stante quod

eius obligatio concepta erat ad favorem illius, qui con-
fessum præstat, ideoque tanquam perlönalis effet extin-

cta cum persona, mihi autem videbatur primo aſpectu,

quod intrare revelationis obligatio contraria personam, non

auctem super beneficio, non quidem jure actionis ratione
expresæ obligationis, que ad certam personam restri-
cta erat, sed officio Judicis, & ex iuri ratione, vel ex non

scripta aquitate, sive quod persona, cujus favore conce-

Card. de Luca de Statut. Successi.

M 3 quoniam

pta erat obligatio, staret demonstrativè, contempla-

ratione possessoris beneficii gravati: maturum tamen ju-
dicium defuper eformare non potui, cum non viderim

scripturas, ideoque opportuniore temporis hujus quæſio-

nis examen referuo.

a De benefic. dif. 23. b Dif. 10. de pension. & alibi.

c De pension. dif. 5. & seqq. ad dif. 10. dif. 84. & 90.

d Dif. 9. de pension. & dif. 90. de benef. n. 5.

e Dif. 7. n. 4. de pension. & d. dif. 84. n. 11. & alibi.

f De alien. & contract. probib. dif. 1. & alibi pluries.

g Dif. 84. & 90. de pension. h Dif. 5. de pension.

i De feud. dif. 1. & in annot. ad eundem.

l Dif. dif. 5. de pension. m. De sefam. dif. 73. de bene-

fic. dif. 70. & 71. de matr. dif. 14. & alibi.

n Dif. 10. de pension. ubi allegatur Tondut. cap. 3. decis.

306. part. 10. recent. Dunozetti. dec. 880. & aliae.

o Dif. dif. 7. de pension. p. Dif. 84. de pension.

q Ut in causa de quo dif. 6. de pension. r Eod. dif. 6. &

seqq. De his aliquæ dif. 6. de pension.

De pensione fiduciaria, qualis dicatur, & quan-
do fiducia illam irritet.

SUMMARIUM.

1 D In Feudis, & officiis non intrat similitudine, & at-
tendit rubrica Plus valere quod agitur.

3 Per quorum mortem istæ pensiones cessent.

4 De usu Cedula Bancarie, & quoniam censipi soleat.

5 An eis obligatio cedulistica, quando proutus de bene-
ficio est impeditus iſud aequi.

6 De clausula Habita, vel non habita possessione.

7 An istæ pensiones sint temporales, vel perpetuae, &
quid referat esse perpetuae.

8 De licita reservatione fiduciaria, etiam in Italia.

9 De confidentialilicita, & criminosa, datur exempla.

10 De Constitutione Apostolica, loquentes de confidentiali-
tate, locum habent in pensionibus.

11 De fiducia licita inter plures Titulares beneficiorum gra-
vatorum.

12 De fiducia in translationibus pensionum.

13 Non patet fieri translatio sub conditione, ut duret pen-
sio in vita transferentis.

14 Ubi sat contraria dicuntur conditiones, an vivitur condi-
tio, vel postus vivitur translatio, & amittatur pen-
sio.

15 De fiducia tacita, & presumpcta, vel conjecturali.

16 De illa fiducia, per quam commodum pensionis fit pen-
sionari transferentis etiam post ejus mortem.

C A P. IX.

P Lures sunt casus, in quibus in reservatione, vel in
translatione, fiducia, seu confidentiali in pensionibus
considerari solet, quorum primus est magis frequens in
praxi, & quotidianus in illis pensionibus, que per Pa-
pam reservantur super beneficis liberæ collationis Regno-
rum Hispaniarum. Cum enim ex quibidam præfato
Regnum legibus exteris praetendantur incapaces il-
lorum beneficiorum, ac etiam pensionum super eis, hinc
antiquis, & inconscitis observatus, inolevit stylus, quod
per Datariam deputatur quidam nationalis, & capax fiduciarius, vulgo nuncupatus Testa di Ferro, in cuius per-
sona sunt reservations omnium pensionum, que im-
ponuntur super beneficium illius Regni, vel Provincie, ad
commodum tamen Italorum, vel allarum diverfarum na-
tionum, quibus Papæ gratificari placeat, adeo revera ista
sunt pensionari, dicta vero persona fit simulata, pro di-
cta necessaria, & honesta, non autem criminosa, & fra-
udentia simulatione. Et quamvis in feudi, officiis, bene-
ficiis, & aliis hujusmodi in libero privato commercio non
existentibus, locum non habeat rubrica, Plus valere quod
agitur, quoniam quod simulatè concipitur, ut in feodi officiis,
& aliis pluries firmatur, dum ille dicitur feudarius,
vel officialis, qui de scriptis eis in libris publicis Princi-
pis, non autem ille, cuius fit comodum, & utilitas. a In
hac tamen specie, in qua eadem ratio intrare videtur, in
oppositum fez habet, quoniam non fiduciarius, sed com-
modatarius jus, & actionem habet petendi in iudicio, &
exigendis pensionem, cuius duratio, & respectivæ cestatio
regulatur à persona Commodatarii. Unde propter ea si
iste moriatur naturaliter, vel civiliter non cessat pen-
sio.

quoniam ejus morte imminente stylus est transferendi omnes pensiones, in ejus persona cantantes, ad alium similem fiduciarum, ejus loco subrogatum, & sic successivè de uno in alium, absque ea quod ex istorum pensionis cesserent pensiones, quarum celsitatem regulatur a pensionis commissariis, contrà regularem naturam officiorum, aliorumq; jurium ad vitam, in quibus res est in oppositum, ut in suis Sediibus adveritur. Solumq; aliqua dubitatio quantoque excita fuit in casu, quo mors fiduciarii sequatur, Sede Papali vacante, quando clausa est Dataria, dictaque subrogatio, sive translatio generali practicari non potest, adhuc tamen in casuum, contingentia probabilitate visum est, cessionem non intrare, ut particulariter agitur in Theatro, in hac eadem pensionum Sede, potius ad instantiam Cedulitarum, quorum magis, quam Titularium id interesse videtur b; cum enim in Beneficiorum locis non de facili sit practicabilis Titularium coactio ad pensionum solutionem, hic inolevit etiam usus, quod pro huiusmodi solutione arctantur provisi de beneficiis praefatae cedulae bancarum probati negotiatoris in Urbe, pro asecuracione solutionis sex annatarum, seu duodecim terminorum, & qua cedula concipiuntur sub duplice conditione resolutiva obligationis. Una scilicet mortis provisi, qui propter ea definit esse beneficii possessor, cum ita dicatur obligatio causativa, qua cessa, cessante causa; Et altera mortis illius, ad cuius favorem dicitur penitus, que ita cessa.

Et quoniam quandoque provisi recipiunt impedimenta ad ipsiē pacificam posse siquem beneficiorum, & percipliendi fructus, vel quae possit plena peregrinatio per provisos ab Ordinario, vel à Nuncio Apostolico, vel quia per Capitula opponatur de non verificatione requistorum, per illos statuta, privilegia, vel conuetudines; hinc non infrequenter disputari solet, an docto de isto impedimento, cetero quoque credulitate obligatio; atque ob dictam rationem obligationis causative regula videtur affisere resolutioni, quoties adit concludes, & legitime imponit justificatio, super qua cadere solet quæstio, qua propter ea dicitur potius facti, quam juris, ideoque ubi aliquam habeat ambiguitatem, adebet fit exceptio altioris indaginis, atque probatio habeat aliquam contrarium possibilitem, tunc non retardatur processus exequitatus qui pensionario competit contra Cedulitam.

6. Et nihilominus ubi etiam detur plena, & concludens probatio, adhuc sufficere non solet, quando exhibita sit quedam cautela, qua theorice, & in abstracto nimis aspera, & exorbitans videatur prædicta autem ob experientiam fraudum, quæ defuper committi solent, rationabilis, & quodammodo necessaria sensa venit, quod scilicet adiutorum clausula Habita vel non habita peregrinatio; qua tamen discreta, non autem Iudeice intelligenda est, per aliquod scilicet tempus concurrat, arbitrio Judicis, pro facti qualitate, & uisquequo confit, quod per provisionem omnes possibles diligentia adhibita sunt cum sinceritate, adebet omnino tollatur suspicio fraudis, & collusione, ut pariter in enunciata fide, occasione casuum particularem habetur. c

7. Stante autem dicto stylo restringendi huiusmodi cedulas ad sex annatas, vel ad duodecim terminos, vulgi opinio est quod istæ pensiones sint temporales, cuius contrarium est verius, quoniam revera juxta aliam pensionum regularem naturam, sunt perpetuae, sed de facto, juxta frequentiorem contingentem reputantur temporales ob impossibilitatem cogendi in partibus Titularis, ideoque ubi isti apprehendantur in Curia, vel in Statu Ecclesiastico, sive in alio loco, in quo exercibilis sit coactio, ad istam deveniri potest pro aliis terminis postea decursus, & pro renovatione cedulae, qui tamen causa est nimis rarus, magis autem contingibilis est ille novæ vacationis ejusdem beneficii, quod ratione reservationis, vel affectionis Apostolice de novo conferendum sit per Datariam, adebet non provideatur ab Ordinario, quoniam noviter provisus arctatur præferre novam cedulam pro eodem conuento tempore sex annorum, & sic successivè; Damnum vero pensionari sequitur, quando beneficia provideri possunt per Ordinarios.

8. Alter fiduciarius pensionis casus est licitus, & validus, ob Apostolicam auditortatem, etiam in Italia, qui in aliquibus Rotæ decimis legitimè nostra verò auctore praeterti non solitus, quod scilicet habent in animo Papa de aliquo subdio providere persona in capacem, referunt pensionem ad favorum personæ capacis, quæ ad in-

terius antecedentis casus sicut demonstrativè, commodum autem sit praefata persona incapax, principaliter contemplatæ, ad instar eorum, quæ in regalium, & in officiorum sedibus habentur de officiis vacabilibus, quæ pensione capaci conferantur ad commodum alieijus mulieris, vel alterius personæ incapaci. Itaque casu quæstio est potius facti, & voluntatis, quam juris, an scilicet de ista Papa voluntate confit, ista namque concurrente, nulla cadit quæstio potestatis, ut ex eisdem mox citatis decimis liquet.

Tertius est casus confidentis illicitè, & criminose, quando scilicet ille, qui cupit pensionem, non est ejus capax, aut est talis, quod ad ejus favorem Papa facturus non est reservationem. Unde propter ea porrigit preces, vel 9 instans pensionem reservari ad favorum alieijus ejus confidenciarii, qui nudum nomen sit habutus, ejus vero debet esse commodum, ut ex: gr: verificari potest in illis Beneficiis pinguis ordinariæ collationis, super quibus ad humum effectum capiaturo nova provisio Apostolica, cum reservatione pensionis ad favorum personæ gratae ipsi ordinarii, iuxta superioris deducta Cap. 3. sive ubi idem sequatur ad instantiam, vel preces patronorum super Beneficiis de jurepatronatus, aut ubi agitur de pensione voluntaria, sine causa, beneficio pleno, de qua capi præcedent, qui quidem Titularis ad ejus, vel in suorum commodum hanc simulatam, & fiduciariam reservationem proceret, cum similibus: Itaque casu intrat quæstio, an locum habeant Constitutiones Apostolicae, illa praefetim Pii IV. super confidencia in Beneficiis, atque probabilis videtur, ut ad effectus penalea præfata Constitutiones locum non habeant in pensionibus, à quibus ad Beneficiis, vel è converso in pensionibus argueret non licet, bene tamen intret nullitas, & infectio actus, non tam ex dispositione dictarum Constitutionum, quam ex illarum ratione, seu verius ex deficiente voluntate Papæ. f

Quartus fiduciarius casus est ille, qui insinuat est in cap. 11 præcedenti, & qui recipit potius simulationem Titularis, vel respectivè beneficii gravati, quam simulationem personæ pensionarii, quia nempe cupiens quis obtinere qualificatum beneficium per viam refugiationis ad favorum, cum reservatione, ad favorum refugiantis, magna pensionis, penè adæquantis valorem beneficii resignati, stante quod Dataria non solet admittere pensionem ultra mediaterunt valoris, curat aliam partem reservari super alio beneficio alieijus ejus benevoli, qui simulat confusum præstat, animo non subficiunt tali oneri, quod integrum suppeditat debet à refugiantario, cum præfato hoc benevolium officium, & à quo obtinetur curat promissionem indemnitatim, adebet de facto refugiantario integrum solvit pensionem, & tunc quoq; residuum, quamvis conciū, hæc fiducia non videtur habenda in consideratione, dum est inter Titulares, non autem super veritate pensionis, & quad pensionarium, talique videtur praxis frequens, parum tamen commendabilis, ut eodem cap. 3.

Quintus casus fiduciarius, alias (excepto primo) frequenter illi; qui verificatur in pensionum translationibus, quod scilicet habens induitum transferendi, duplice præfus desiderio, uno scilicet prorogandi pensionis verius, quoniam revera juxta aliam pensionum regularem naturam, sunt perpetuae, fed de facto, juxta frequentiorem contingentem reputantur temporales ob impossibilitatem cogendi in partibus Titularis, ideoque ubi isti translatarii faciat translationem, ut Translatarius patiatur ipsum translatentem in pensionis commoditate continuare: Ipse vero commodum obtinet post illius mortem, itaque causa dicenda est quæstio potius facti, & probationis, quam juris, scilicet an confiter, de ista lege, & conditione adiusta translationi, quæ sub ista legi, & conditione facta sit: Ubi enim confiter, non dubitatur de invaliditate talis legis, vel conditionis, quam receptum est adiusta non posse, dum ita est species successionis, vel hæreditationis. g. Intrat vero dubium, an ista conditio vietetur, non autem translationem vietat, ut propter illa firma remaneat, vel potius est versus eadem conditio virier actuam translationis, que propter ea habeat non facta, & quatenus ita vietatio intret, cadit alius dubium, an adhuc pensus continuare debet penes translatentem, vel potius iste indigne illa reputari debet, ut propter illa cessa penitus, atque Ecclesia libertatem acquirat; Quamvis huiusmodi que-

quæstiones ideales videantur, cum non de facili detur casus, quod ista lex, vel conditio expressè adiiciatur, id est que non de facili habentur de hoc disputationes.

14 Pro vitiatione omnimoda, ut scilicet non solum vitetur translatio sua pactionata, sed etiam ipsa pensio, quæ ita amittatur, facere videntur ea, quæ aliqui Doctores volunt in materia usus fructus, cuius termini symbolizant, quod feliciter si ususfructus illegitimè, & absque consensu proprietarii cedit alteri ususfructum, non solum invalida sit cesso, sed amittatur etiam illustratus & è converso pro vitiatione conditionis, non autem pro vitiatione actus translationis, quæ valeat, & firma remaneat, facere videntur ea, quæ una feudistarum opinio considerat in feudi refectione pactionata, ut virtuato pacto, vel conditions, ipsa refutatio valeat. i Probabilis autem videtur, eisdem feudalibus terminis retentis, & juxta opinionem magis receptam, ut ipse actus principialis, ob individuum voluntatis vietetur, id est habeatur pro non facto, i juxta primam opinionem, agendo de ususfructu, infinitum, non autem ut exinde sequatur effectus penalnis amissionis pensionis, dum etiam in ususfructu dicta rigorosa opinio non recepta est. m Siquidem esse dare gravem penam à jure non industrum pro actu, qui potest non esse criminatus, & dolosus, dum non omnibus istis juridicis subtiles innotescunt, id est opinio pri potest faciens, quod id effet licitum, & quo magis ista conditio expressè adiicitur, ob magis pro meo iudicio arguit bona fides, & excludit dolus, qui magis in actionibus occulit, de quibus infra, suspicari potest, dum ex iam infinitum, probabili est, quod pene contente in Apostolice Constitutionibus, agentibus de confidencia beneficiali, non intrant in pensionibus.

15 Ubi vero talis conditio expressè adieta non sit, sed fiducia tacite deducatur ex actibus facti, eo quia communis pensionis post translationem fuerint, qui illam exigerit, & tunc duplicitate id contingeret potest, & solet, primò nempe, quia translatus, nullo precedente pacto, de quo confiter, constituerit translatentem. Procuratorem in rem propriam ad exigendam pensionem, ad ejus communem: Unde propter exactio mandatorio, vel cessionario jure sequitur sit; Et secundo quia retenta in occulto ipse translatione, translatens jure, & nomine proprio, sicut prius, in exactione continuavit donec vivit, id est post mortem translatione detegatur, propter ea in utroq; casu tacita, vel praesumpta per Titularem alienetur fraus, vel simulatio, ad inflatus eorum, quæ habentur in materia donationis, vel alterius alienationis, ipso donatore, vel alienante continuante in possessione rei donationis, & fructuum perceptione. Utroque autem casu principaliter videtur reflectendum ad circumstantias facti, cuius potius, quam juris ista quæstio, vel materia videtur, an scilicet adiusta, nec ne aliqua iusta causa, vel probable motivus id faciendo, ut ex: gr: in priori casu, vel modo, quod scilicet translatus præbeat translatenti mandatum in rem propriam, donec vivat, ex aliis insinuato superioris motivo gratitudinis, & congruentia, quia illæ gravius premissa infirmitate, credens se moritum, pensiones transfluerit ad favorem familiarium, ut eos aliquatenus provisio reliquerit, postmodum vero convalescens magnum incommodum, & angustias pati cogerebat, ob illorum redditum amissionem, ut quandoque praxis docuit. Ex altero casu, vel modo occultationis translationis, & continuationis in exactione, jure, & nomine proprio, quia nempe in ea regione, vel Principatu non admittantur translationes, nec est detur exequitatio, cum similibus iustis, & probabilibus causis, quibus è converso deficientibus, magnum fraudis, & dolis argumentum subesse videatur, quod scilicet ita sub duplice vita ales pensiones retineri voluerit, ad hoc, ut præbente casu præmorienti translatur, superelite translatentem, pensione non amittatur, atque in hoc proprio confiteretur videtur punctus, quoniam quando ita feres habeas, quod ab una sola vita pendeat cessionis pensionis, illa scilicet translatarii, tunc nil Titularis interesset videatur, an unus, vel alter exigat pensiones, quoniam si translatus libet extraneo istud mandatum in rem propriam concederet potest, eique cedere commodi, multò magis id facere potest ad favorum translatentem, cuius conditio, quando cetero dicta suscipio fraude, non debet esse deterior, ut in propria huius materiae fide, occasione casuum particularium ad vertitur. n

16 Sextus demum est casus fiduciarius in eadem mox insinuatus

ta Sede peractus, quod scilicet pensionarius cupiens cum emolumentis pensionis, etiam post ejus mortem perfici aliquod opus à se incepsum, vel aliud à se desideratum ex integro fieri in aliqua Ecclesia, vel pio loco, cum quo non sit practicabilis translatio, ista fiduciarii fiat ad favorem alieijus Clericis, vel Ministri ejusdem Ecclesie, vel piii loci, istoq; casu verius videtur, translationem non subtiliter, atque pensionem per mortem cesare, perinde ac si translatione facta non esset, quoniam ita esset dare casum quod pensionarius etiam post mortem pensione poteretur, atque illa, durante vita tertii, meret fiduciarii, pro liberitate disponitur, ut latius in dicta Sede, occasione casus particularis, advertitur. o

a De offiis venalibus cap. 6. n. 16. & de Regal. disc. 17.n.

9. disc. 38. in fine disc. 40. n. 4. & in aliis.

b De his in disc. 73. de pension. c Disc. 32. de pension.

d Buratt. decr. 73. & 83. enunciatis disc. 66. de pension.

e De officiis cap. 11. f Disc. 65. & 80. de pension.

g Disc. 64. & 65. de pension. h De dote disc. 148. n. 2.

i De feudi. disc. 76. l Eadem disc. 76. de feudi.

m Eodem disc. 148. de dote. n Disc. disc. 65. de pension.

o Disc. disc. 66. de pension.

Quando, & in quibus casibus reservatio pensionis ab initio, & in radice sit ipsojure nulla.

S U M M A R I U M.

1 A Gistur de reservationibus Apostolicis.

2 Distinguuntur termini, seu species nullitatis ab initio.

3 De nullitate ob defectum Clericatus.

4 De modo reservandi ad favorum non Clericatus.

5 De quo tempore requiratur Clericatus.

6 De justificatione Clericatus.

7 An confite causens incapacitatem, & per consequens nullitatem.

8 Nulla est reservatio nova, non facta mentione antiquorum pensionum.

9 Intelligentur de pensionibus validis, non autem nullis.

10 Neque id procedit in pensionibus perpetuis.

11 Vel ubi adiusta clausula, etiam si aliae.

12 Sive ubi confit alia de voluntate Papæ.

13 Si factio in parte, pro illarum subtiliter.

14 Reservatio facta super beneficio curato, non facta mentione curie, et nullia.

15 Idem de reservatione super beneficio de Jurepatronatus.

16 De nullitate ob falsam narrativam valoris.

17 Quod de sua nullitate, ubi agitur de reservatione ex causa regenerationis.

18 Quare ista nullitas ob falsam narrativam valoris rara sit in praxi.

19 Nullitas præfus beneficij gravati non causat nullitatem pensionis reservatae.

C A P . X.

R Etentio eodem themate, seu præsupposito, cum quo in toto hujus operis progressu proceditur, quod agatur de reservatione Apostolica, ita ut non intret illa inferior, que refutetur a defectu potestatis, ut in Praelatis, & Collatoribus ordinariis, & inferioribus sequitur, cum istorum respectu satisfactum sit supra in cap. 3. plures impugnati termini cadunt, quorum primus est nullitatis actus ipso jure, & ab initio. Alter nullitatis, vel irritationis actus ab initio validi, & perfecti, sed ex post facto, & ob aliquod accidens nulli, & iriti. Tertius potius modicativus, quam impugnatius, diminutus nempe, vel reductionis, & quartus cessationis, aut amissionis pensionis jam valide, & perfectè reservata, & quæstæ. Alius enim est irritatio, vel annulatio, & aliud est extincio, cessatione, privatio, & amissio, id estem isti termini non sunt in vicem confundendi. De primo termino nullitatis ab initio agitur in presenti cap. de secundo & tercio in cap. seq. & de quarto infra in cap. 13.

Quatenus itaque pertinent ad nullitatem reservationis ipso jure ab initio, sive in radice, perinde ac si nullo modo illa facta esset, prima eius species est illa, que resultat ab incapacitate illius, ad cuius favorem facta sit, quia nempe de tempore signata supplicationis, quod attenditur, non est clericali charactere insignitus, ut alterius cedulae illius, ad cuius favorem facta sit, quia sollemne, & validam emisisset professionem regularem, que incapacitatem causat ad obtinendas penho-

M 4 nes

tes super beneficis, præterquam illis proprii Ordinis, ut eodem cap. 4. vel quod matrimonio legitime contracto esset in statu conjugali, vel alia in statu irretractabili, incompatibili cum clericatu, nisi Papa expressè declarat velle reservare pensionem tamquam laico, quod fieri non solet, quoniam quando ille, ad cuius favorem reservatio nem facere intendit, non est Clericali charactere insignitus, concepi solet referatio sub conditione futuri Clericatus, & cum clausula s. & postquam Clericali charactere in signitus fuerit, five cum qualitate aliquius militis per Sedem Apostolicam approbat, puta ut in casu peracto in hac plures enunciata fide, quod reservatio facta sit ad favorem pueri secularis militis Laurentianum cum similibus.

Quoniam autem, ut præmissum est, requiratur Clericatus de tempore signata supplicationis, quando gratia substantiari, & perfici dicuntur, adebet non sufficiat illius supervenientis ante expeditionem litterarum, cum iste non requirantur ad substantiari, & perfectionem gratiae, sed solùm pro exequitione, dum penitus sine illis exigere non potest, ut in cap. sequenti, & aliis, attamen, ut in insinuato cap. 4. advertitur, id procedit in reservacione pura ex tunc perfecta, secus arietem in conditionali, & imperfecta, quæ expectat perfectionem ab alio acto subsequenti, quoniam tunc sufficit Clericatum adeste de tempore, quo sequitur actus perficiens, juxta exempla in eodem cap. 4. trajecta, ubi scilicet agitur de pensione voluntaria beneficio pleno, in qua, tamquam conditio necessaria requiruntur confessus Titularis, vel super Beneficium de jurepatronatus, cum requisito confessu patroni, quoniam sufficit, quod Clericatus superveniat, & præexistat de tempore, quo actus perficiens sequitur, ut eodem cap. 4.

Super justificatione autem Clericatus nil peculiare habetur in hac materia pensionum, sed procedit in eis cum illis generalitatibus, quæ habentur in materia beneficiary fuisse eadem justificatione, pro exequitione litterarum Apostolicarum privilegi fori, vel Immunitatis, cum similibus, idèque etiæ quanto facti potius, quam juris, ex singulorum casuum qualitate, & circumstantiis regulariter, & decindenda, & in specie pensionum in eadem consueta fede advertitur. b

Dubitari quoque solet, an sicuti in iis, qui Clericali charactere jam insigniti sunt, incapacitatem, & per consequens nullitatem ipso jure, & ab initio causal proficere in aliqua Religione, vel Status conjugalis, aut alter irretractabilis status incompatibilis, ut supra, ita etiam caudent censura excommunicationis, vel suspensionis, aut irregularitatis, atq; ut in eundem Cap. 4. insinuato etiæ modernus, qui super ista materia pensionum tractatum edere professus fuit & loquendo solum de excommunicatione, opinatus, illam non causare incapacitatem, ob clausulam, Teque absolventes &c. in litteris Apostolicis adiici solitam. Verum istud videtur nimirum leve fundamentum, quoniam ista clausula percutit solū effectum exequitionis litterarum, ne illa impeditur sub praetextu censuram, & quibus per oppositores obiciatur, non autem ut tollat incapacitatem, quam alia excommunicatione cauferet, quoniam ita esset dare implicatum dispensationem, quæ non admittitur. Idèque fallo majoriori iudicio, quod respectu excommunicationis formari non potuit, dum occasio non prebiuit de hoc formiter agere in foro, neque status praefatis patiutum formaliter disputationem affunere, dicendum videtur, quod, cum incapacitas sit species penale, atque in penalibus, ut alia dictum est, & adiutorum etiam infra in cap. 20. non licet arguere à beneficis ad pensiones, nisi in casibus, in quibus ita fudat stylus, idcirco difficultas oriri videtur potius à verisimilitate deficiente voluntate Papæ, quæ præsumptio pariter cessat ubi contraria, & expressa, vel etiam præsumpta probatio accedit. m

Quod tamen intelligendum venit juxta ea, quæ generiter habentur in materia beneficiary, in provisionibus de Beneficiis Curatis, non facta mentione curæ, five de aetate, aut ordinibus, ut intelligatur in iis, quæ sunt principali curata; secus in illis, in quibus cura sit accessoriæ annexa, idemque ex eadem ratione, & cum eadem declaratione, quando agitur de nova reservatio pensionis super Beneficio de Jurepatronatus laicorum, magis vero, ut sit de Jurepatronatus Regio, sine istius qualitatibus mentione, & cum explicata, vel saltem implicita, & virtualliter derogatione. o

Aliis frequenter deberet in praxi esse illa nullitas reservationis, que refutat ex mala explicatione valoris,

ut superius insinuatum est in Cap. 5. & in aliis, nullitatem cauferat, non quidem in pensionibus motu proprio reservatis, etiam si sint reservations conditionales, cum clausula dummodo, vel alia equipollenti, cum ista caufer reductionem, non autem nullitatem, sed in illis casibus, in quibus ad supplicationem fit narrativa per ascensum, quoniam illa videatur fundamentum gratiae, regulatrix voluntatis Papæ, ut ex gr. sunt superius insinuatae reservations voluntariae super beneficio pleno, vel illæ, que sunt ad preces Ordinarii, seu provisi ab eo, vel ad preces Patroni, & ejus gratiam; quoniam ubi narrati-

vita non sit vera de tempore factæ reservationis, quod ad

De Pensionibus Cap X.

185

3 Post litteras possunt exigere termini ante dictum.
4 Declaratur an id procedat in dispensatione, ad effectum retinendi cum statu incompatibili.

5 Ad quid requiratur littera super dispensatione.
6 Quando fieri debet excedere, ut inter dictum annulatur.

7 Penso refervari non potest ex privata partium conventione.

8 An penso perpetua diminutionem pati debet ab frumento diminutionem.

9 Distinguuntur plures species beneficiorum, ad effectum dignoscendam, an diminutio frumentum cauet diminutionem pensionis.

10 In Beneficis simplicibus non excusat remans frumentum.

11 Quid in Canoniciis, & Beneficiis servitoris Cathedralibus, & Collegiatis.

12 Quid in Commendis Monasteriorum Regularium.

13 Et quid in Cathedralibus, & Parochialibus.

14 De Cautela, ob quam clausula dummodo remans manet.

15 Ad effectum congrue attenditur tempus presenti, non autem praeterit.

16 De derogatione expressa, vel virtuali congrue Conclavitis.

17 Quid operatur processus Consistorialis.

18 De congrua alimentaria.

19 Non laudatur taxa uniformis congrue.

20 An congrua alimentaria possit renunciari.

21 An Titularis offerre possit pensionari administrationem bonorum Etsie.

22 An Episcopus pro congrua praestendere possit assignationem bonorum.

23 Que emolumenta imputentur in congruum.

C A P . XI.

Praesupposita ab initio valida, & perfecta reservatione, dancut etiam casus, quod ex post facto ob aliquod accidentis penso annuletur in totum, five diminutionem patiatur, ac reducatur in parte. Resulat siquidem annulatio in totum per accidentis, & ex post facto illius pensionis, qui voluntaria, & fine causa, beneficio pleno dicitur, quando ex parte pensionari non sufficiunt solutiones vera, & effective omnium terminorum decurorum de tempore, quo fuit possessor Beneficii ille, qui tali pensioni contentum præstebat, ex iis, que habentur supra Cap. 9. ad quod sufficiat relatio.

Altera est nullitas, que pariter ex post facto, & per accidentis resulat, quamvis ab initio sit valida, & perfecta, ob actionem pensionis ante expeditionem litterarum Apostolicarum, & alia quam illarum vigore, non quidem ex aliqua dispositione juris, vel ex natura pensionis, cum eadem acta facta sit motu proprio, solùmque infectio pensionis intrare potest quando ista sit ad supplicationem, tamquam consequitiva provisionis beneficii, & cum præsupposito quod ista fortuita effectum.

a Disc. 2. de pension. b Disc. 8.2. de pension.

c Tondut. de pension. cap. 6.7. d Disc. 8.1. n.28. de pension.

e dñs. disc. 8.1. de pension.

f Disc. 4. n.7. & disc. 5. de pension. g Disc. 5. n.8. &

dñs. 8.0. n.4. & disc. 8.9.4.

h Disc. 4. n.3. i Disc. 4. n.10.

l Disc. 4. n.7. de pension. m Disc. 38. n.2. & disc. 43. n.

n Disc. disc. 38. n.4. o Disc. 1. n.11. disc. 58. num. 3. de pension.

p De pension. disc. 6.11.12.9.1. & 9.3. de Benef. disc. 9.0. n.37.

q Disc. 12. de pension. r Eod. disc. 12.

s Disc. 33. n.13. de pension.

De casibus, in quibus Apostolica reservatio validè facta, ex post facto annuletur, vel reducatur, vel alias modificationem patiatur.

S U M M A R I U M .

A Nulla voluntaria beneficia pleno, quando non doceatur de vera solutio omnium terminorum

2 item annulatur, quando exigatur ante expeditionem litterarum.

Hinc

Hinc verò liquet, quam certa sit conclusio apud Beneficiaria recepta, quod penitus Ecclesiastica privatis conventionibus (quamvis justam habeant causam) imponi, vel refervari non potest absque Apostolica auctoritate & etiam ex causa transactionis ob componendam item super ipso beneficio, quoniam si accedente etiam Apostolica auctoritate ista non sufficit, nisi expediatur littera, multo magis privata conventione potest in hoc esse opera.

Frequenter autem sunt casus diminutionis, vel reductionis pensionis, alias validè, & perfectè reservatae, ob aliquod accidente quod potest supervenire, quod sequitur solet ob supervenientem diminutionem fructuum Ecclesie gravata, sive ob cessationem cause, ob quam referatio facta est; id autem duplum habet in pensionem, unam scilicet super irregulari, & insolita pensione perpetua, quae ad favorem anterioris Ecclesie, vel fabricae, aut Sacrifici ejusdem, sive ad favorem alicuius Collegii, vel alterius manus mortuæ reservata est: Et alteram super ordinaria, frequenti, & regulari pensione, quae juxta solitum referetur ad vitam certar personæ, & quam praesentes adnotaciones verè, & propriè percutunt: Habendo autem se relativè ad ea, quae super primæ pensionis perpetuae, ad favorem manus mortuæ, habentur deducita in confuta plures enunciatae hujus materiae Sede, ubi 8 concluditur pro negativa. f Quatenus pertinet ad alteram speciem pensionis ordinariae, & regulari, distinguenda veniunt quatuor species beneficiorum, quarum: Prima est merè simplicium, nullum residuum, vel administrationis onus habentum. Altera illorum beneficiorum, quae sunt servitoria, & habent alicui servitum, ac etiam residuum onus, quamvis nullum in eis confidetur spirituale conjugium, ut ex: gr. sunt Canonici, Dignitates, Cappellania, alia beneficia in Cathedralibus, & Collegiis; Tertia est in illis beneficis, que in titulum, vel in commendam collata, habeant annexam aliquam administrationem, alia onera, ut exempli gratia Monasteria Regularia, que commendari solet Clericos facultatibus, cum aliquo onere pensionum, ad favorem etiam Clericorum Secularium, habent vero annexam aliquam administrationem, ratione jurisdictionis spirituali, & temporali, quæ illis inservit, ac etiam onus alendi Religiosos, qui in eis Monasteri vivunt, & subfinanziandi necessarii pro Ecclesiæ, & Monasterii restauratione, ornati, & cultu. Et quarta demum est species Ecclesiastarum Metropolitanarum, & Cathedralium, ac Parochialium, habentum curam Aniam, Sacramentalem, & jurisdictionalem respectivè, & in quibus inter Episcopum, vel Rectorem, & Ecclesiastam consideratur conjugium spirituale.

In prima specie beneficiorum simplicium receptum est, diminutio fructuum non attendi, neque ob eorum tenetatem Titularem excusari à solutione pensionis, reque procedit vulgare Beneficiariis disterium, vel folvas, vel dimittas, dum nullum adeo conjugium spirituale. g Idemque regulariter apud eosdem Beneficiarias est receptum in secunda specie Canonici, aliorumque beneficiorum in Cathedralibus, & Beneficiis, ex eadem ratione, quod in libertate possessoris, ob non existentiam matrimonii spirituali, repositum est dimittere, adeo nulla per Beneficiarias constituit videatur differentia inter istam beneficiorum speciem, & primam, non admittendo terminos congrue privilegiatae. Verum ab aliquo moderno tempore molevit, rationabiliter quidem, ulius ejusdem congrue improrsus, non habentis certam taxam, quantum scilicet sit congruum, & necessarium pro substantiatione personæ possessoris beneficii, ut vacare possit servitio Ecclesiæ, & sic non in gratiam ipsius Beneficii, & ejus lucrum, sed in gratiam Ecclesie, & ne ista Ministris, & servientibus alijs desistit remaneat, quod tamen certam non habet taxam, vel regulam, cum ista pendeat à qualitate, & moribus loci, & Ecclesie.

Pariter idem dicendum videtur in tercia specie Abbatiarum, seu Commendarum, quoniam intrat eadē ratio libertatis dimittendi, idèque intrat idem disterium, aut folvas, aut dimittas. Adhuc tamen consideratur eadem congrua improrsus, pro supplendi superioris enunciatis oneribus, quæ Ecclesiæ, & Monasterio incumbunt. Ecclesia si quidem est Dominus fructuum, qui primario erogari debent in ea, quæ sunt necessaria pro ejus cultu, & substantiatione Ministrorum, ad Rectorem autem, &

respectivè ad pensionarios, aliquam in fructibus participationem habentes, juxta superius deducta in cap. & alibi, pertinent fructus excedentes, idèque pro solven- dis pensionibus defraudanda non est ipsa Ecclesia Domina, quoniam ita effet dare casum, quod pro alendis, & vestientis extraneis, quandoque, & frequenter locupletibus, & ad luxum, ipse bonorum Dominus cogereur famam, sitim, & nuditatem pari, que nil absurdius, nulv irritationibus, & tamen sicut Deus ut id frequenter non contingat.

Denum quod quartam speciem illarum Ecclesiastarum, 13 in quibus consideratur matrimonium spirituale, quales sunt Ecclesie Cathedrales, & Metropolitanæ, ac etiam Parochiales, ex pluriessimatis, ian provisum est per Concilium Trident. ut falsa remaneat debet congrua, in Cathedralibus nempe mille pro Episcopo, & in Parochialibus centum pro Rectore, quamvis per Titularem contentus expressus pensionibus prædictis fuerit, quoniam habet in fe, ubi etiam explicitè non dicatur, hanc implicatim conditionem, dummodò falsa remaneat congrua, quæ est præcipua, & privilegiata, ut antè omnia deduci debat. b Verum, ut pariter alijs dictum est, moderna cautela defuerit adinventa, ut Titularis non solum prædictum pensionibus gravata, quo revera neque para congrua pro eis superest, inhabiles verò sunt item dispensationes defuerint, & offerre solent pensionarios omnes Ecclesie redditus, per se ipsos administrando, & percipientes, contenti congrua Conciliari, vel alimentaria, & minus, ut quandoque praxis docet sequuntur esse, ex infinitatis in eadem confusa fede; n Sed Rota, & Curia, contradicentibus pensionariis, id admittere, & praticare noluit, & quidem non improbabili, quoniam per Episcopos habentes jurisdictionem, & potestatem in loco, multæ fraudes committi possent, ita penes omnes fructus abforbendo, nimirum incommunum id effert pensionarios absensibus, & ut plurimum residentibus in Curia; Sed è converso præfati rigores maxima producent scandala, & inconvenientia, superius infinita in Cap. 2. & alibi, idemque melior dari non potest modus, quam ille, qui servatur per nostrum Legislatorem. Atque ex his, quæ dicta sunt super congrua Conciliari, vel alimentaria in ista quarta specie beneficiorum, annexum habentum spirituale conjugium, cum sua proportione, inferri potest ad illam congruum improrsus, que superius considerata est in secunda, & tertia beneficiorum specie.

Posito autem, quod pensionarii afflunt in se curato, & administrationem honorant, & redditum Ecclesie, praestant Titulari ejus congruum in quantitate, cadere solet dubium, an Titularis prætendere possit, ut pro ejus congrua sibi assignari debeat tot bona, per le ipsum administrando, & ex quibus ita manu fructus, & proveniens percipiat, de quo occasione casus particularis, in eadem hujus materiae Sede peragitur. o

Prout etiam, præterit in Parochialibus, magis vero in Vicariis illarum Parochialium, que alicui Capitulo, vel Collegio unitæ sunt non infrequentè solent quæstiones super quibusdam emolumentis, an in congruum impetrant debeat, nec ne, de quo in Parochorum fidei peragitur. p

a De pension. disc. 2. num. 3. disc. 3. disc. 30. num. 9. disc. 44. num. 9. & septu. b Locis proximis citatis: c Disc. 44. de pension. d Eodem disc. 44. & Disc. 11. m. 7. disc. 30. n. 11. de pension. & septu. f Disc. 21. de pension. num. 7. ubi allegatur decr. 107. part. 10. recent. g De pension. disc. 21. de Benef. disc. 90. n. 36. h Disc. 2. de pension. & alibi plures. i De pension. disc. 8. num. 6. & disc. 14. num. 5. de benef. disc. 90. num. 46. l Disc. 16. & 17. de pension. m Disc. disc. 16. n Disc. 18. de pension. o Disc. disc. 18. p Disc. 22. de Paroch.

De justificatione valoris, quomodo ad hunc effectum pensionum facienda sit, & an distributionem, & allorumque incertorum ratio habenda sit.

S U M M A R I U M .

1 Constitutio Innocentia fulsul in magna parte istas questiones valoris.
2 De inspectioribus desuper cadentibus.
3 De probatione valoris narratis in reservatione pura, & motu proprio super beneficio vacante.
4 Quid ubi agitur de reservatione Conffessoriali, cum clausula dummodo remaneant milie pro Episcopo, vel centuria pro Rectore, vel cum alia clausula dummodo omnes pensiones, computatis antiquis, non excedant terciam, vel respondeat quartam partem fructuum, & tunc ubi justificatio facienda sit a pensionario petente exequatione gratia, quia nempe adhibita non fit plures enunciatae cauteles, per quam hoc onus transferuntur in Titularum, illoque cau non sufficit quidem illa probatio levius, & vaga, & que tanquam non necessaria fiat in priori casu, que supra; Non tamen requirit illa probatio rigorosa, & exacta, que necessaria est in casu impugnationis, & quando fiat tanquam objectiva, idèque admittunt etiam præsumptiones, & admicula, & alia, que in materia portis favorib; quam odiosa, & objec-tiva admitti debent, & solent cum terminis generalibus, idèque materia non est capax regulari certe, & generalis, sed in prudentis Judicis arbitrio, juxta generalem probationem regulam, totum repositum esse videatur.

Si autem in hoc eodem casu probatio facienda est per

Titularem, quia nempe, juxta cauelam moderno tem-

pore adinventam, se assertur bene informatum de valore, quodque propter ea falsa sibi remaneat congrua, affi-

mendo in eis probandi contrarium, & tunc videat

distinguendum, quod aut non impugnando proprium con-

fessionem allegat superventam diminutionem valoris, &

fru-

Montis Marani, & similibus, revera facientibus potius figuram Parochorum, habentium usum Pontificalium, & quorum Ecclesie vix habent in fructu medietatem, & minus prefata taxæ alimentaria; & tamen quandoque practicatum fuit, ut prouisus de Ecclesia renunciat etiam huic congrua alimentaria, cum obligatio se alendi de proprio, quod de stricta juris censure substanteri, (non obstante regula, quod alimenti renunciant non possit, quod revera de istis est propositus de proprio) canquam Advocatus, probavi in eadem consueta hujus materiae fede, m

22 Quando itaque Episcopi, vel respectivè Parochi sunt ita pensionibus gravata, quo revera neque para congrua pro eis superest, inhabiles verò sunt item dispensationes defuerint, & offerre solent pensionarios omnes Ecclesie redditus, per se ipsos administrando, & percipientes, contenti congrua Conciliari, vel alimentaria, & minus, ut quandoque praxis docet sequuntur esse, ex infinitatis in eadem confusa fede; n Sed Rota, & Curia, contradicentibus pensionariis, id admittere, & praticare noluit, & quidem non improbabili, quoniam per Episcopos habentes jurisdictionem, & potestatem in loco, multæ fraudes committi possent, ita penes omnes fructus abforbendo, nimirum incommunum id effert pensionarios absensibus, & plurimum residentibus in Curia; Sed è converso præfati rigores maxima producent scandala, & inconvenientia, superius infinita in Cap. 2. & alibi, idemque melior dari non potest modus, quam ille, qui servatur per nostrum Legislatorem. Atque ex his, quæ dicta sunt super congrua Conciliari, vel alimentaria in ista quarta specie beneficiorum, annexum habentum spirituale conjugium, cum sua proportione, inferri potest ad illam congruum improrsus, que superius considerata est in secunda, & tertia beneficiorum specie.

Quatenus itaque pertinet ad primam inspectionem probationis, & quando ista dicatur sufficienter facta, nec ne, per illam partem, cui juxta jam enunciatae distinctiones tale onus incumbit, reflectendum est, ad plurimum causum distinctionem, traditam in Sede Beneficii super materiæ valoris in genere. a Ubi enim agitur de justificatione valoris narrati in supplicatione, & litteris reservationis pura, & perfectè super beneficio vacante, ipsa vacatio durante, vel in actu providenti, atque fit reservatio motu proprio, & tunc si Pensionarius pro exequione litterarum, & gratia, ex malo consilio ejus directoris, vel ad satisfaciendum parum perito exequiori, afflueret velit hoc onus, cuius nulla premittur necessitate, tanquam per abundantem justificationem omnium narratorum, intrant eadem, que habentur in dicta materia Beneficii super justificatione valoris narrati beneficii, de quo agitur, ac etiam valoris pariter narrati obtinentur, ut sufficiat justificatione talis qualis, etiam per testes de judicio, vel de communis existimatione, & fama, abquit illis rigorofis requisitis, que defederantur in aliis casibus, de quibus infra, redolentibus materiali objectivam.

Ubi vero, etiam ad eundem effectum justificationis, & exequionis gratia, agitur quidem de confinii reservazione, motu proprio, & beneficio vacante, durante vacatio, vel in actu providenti, quæ tamen non sit pura, sed conditionalis, cum clausula dummodo remaneant milie pro Episcopo, vel centuria pro Rectore, vel cum alia clausula dummodo omnes pensiones, computatis antiquis, non excedant terciam, vel respondeat quartam partem fructuum, & tunc ubi justificatio facienda sit a pensionario petente exequatione gratia, quia nempe adhibita non fit plures enunciatae cauteles, per quam hoc onus transferuntur in Titularum, illoque cau non sufficit quidem illa probatio levius, & vaga, & que tanquam non necessaria fiat in priori casu, que supra; Non tamen requirit illa probatio rigorosa, & exacta, que necessaria est in casu impugnationis, & quando fiat tanquam objectiva, idèque admittunt etiam præsumptiones, & admicula, & alia, que in materia portis favorib; quam odiosa, & objec-tiva admitti debent, & solent cum terminis generalibus, idèque materia non est capax regulari certe, & generalis, sed in prudentis Judicis arbitrio, juxta generalem probationem regulam, totum repositum esse videatur.

Si autem in hoc eodem casu probatio facienda est per

Titularem, quia nempe, juxta cauelam moderno tem-

pore adinventam, se assertur bene informatum de valore,

quodque propter ea falsa sibi remaneat congrua, affi-

mendo in eis probandi contrarium, & tunc videat

distinguendum, quod aut non impugnando proprium con-

fessionem allegat superventam diminutionem valoris, &

fru-

fructum: Unde propterea non tunc, sed nunc non ve-
rificetur clausula dummodo, & per consequens petatur re-
futatio ad proportionem, atque tali casu videtur dicen-
dum idem, quod proxime supra dictum est, quoniam non
agitur de materia objectiva. Sed si pretendant impugnare
propriam confessionem, illamque erroneam probare, &
tunc pariter non intrat ille rigor omnimodus, qui proce-
dit in materia objectiva, sed bene intrat obligatio cuius-
dam magis concludens, magisque perfecte probatiois,
ex eisdem regulis, & proportionibus generalibus, quando
agitur de impugnanda propria confessione, & de proban-
do errorem, qui non est presumendus, adeo ut oportet
excludere contraria tam possibiliter.

6 Alter est casus illarum reservacionum, quæ fiant ad
suplicationem, non tamen sint odioſa, & exorbitantes,
ut sunt illæ, quæ occasione refutationis ad favo-
rem, & super ipsa beneficio refutato, sunt ad favorem re-
fignantis, vel alterius, ejus inuitu, & contemplatione,
& tunc quia juxta magis probabilem opinionem ita spe-
cies penitentia dicenda non est odioſa, minime ob ma-
lam narrativam valoris intrat annulatio in totum contrà
Pensionarium, sed solùm eis favore, & quatenus iste,
nolens acquiescere diminutioni pro rata, intentare velit
regrefutum ad beneficium refutatum, probabilitus vide-
tur dicendum idem, ut rigor non procedat. Et in summa
7 ut inter distinctionem inter casum, in quo probatio fiat pro
exequatione gratia, & casum, in quo eadem probatio
fiat pro annulatione, & impugnando, tanquam per spe-
ciam objecti, ut ex uno, vel altero caso pendeat resolutio,
an magis, vel minus concludens, perfecta, sive magis,
vel minus rigorosa requiratur.

8 In illa vero specie, quæ absoſe dubio exorbitans est,
& odioſa, qualis est illa reservatio, quæ ad supplica-
tionem fiat, voluntariæ, & beneficio pleno, cum iam deduc-
ta distinctione inter casum, in quo dicatur simus causa, &
casum, in quo aliquam habeat causam, respectu penitu-
narii, & tunc magis concludens, magisque rigorosa proba-
tio accedere debeat, ut magis distinctione in enunciata
Sede Beneficii, ubi latius videri potest.

9 Praesupposita itaque necessitate concludentis, & per-
fecta probationis, cum illo majori, vel minori, rigore,
quem major, vel minor pensionis odibilitas exigat, non
dicunt probatio concludens, & perfecta illa, que fuit
fructum, & proventum unius, vel duorum, aut trium
annorum, quoniam juxta contingentes temporum bellum,
vel pacis, aut ubertatis, & respectiva sterilitas, alio-
rumque accidentium, sapientia præbat magnam soliti-
valoris accidentiale alteracionem, plus, & minus, idè-
que juxta regulam Beneficialestatum, quæ in aliis mate-
rialis est etiam recepta, idèque attendit pro firmando
vero valore, ponendi sunt in calculo fructus decem anno-
rum, illorumque distributione, vel per quaesitio in singu-
los annos facienda est, ut facta computatione, vel com-
penſatione annorum uberius cum sterilibus, ita firme-
tur status uniformis, cum accidentiales alterationes non
attendant, ad instar eorum, quæ habentur in censibus
configurati, quando probatio in incapacitas fundi-
cisti ob fructum diminutionem, cum similibus.

10 Ponendi autem sunt in isto calculo omnes fructus, qui
ex prædictis percepti sint, & quantum fuerit in tempora
eorum pretium, sed deudcenta sunt onera, tam confi-
dentiæ in cultura bonorum, & in ipsa perceptione, &
custodia fructuum, quæ in aliis expensis, quæ Ecclesiæ,
vel Beneficio incumbunt, ex regula, quod fructus di-
cuntur illi, qui ad commodum Beneficii superfluit, de-
duciuntur.

11 Atque hinc sequitur, quod ad istam perfectam, &
concludentem probationem non sufficiunt illæ vagæ, & tales
quales depositiones testium habentum aliquam peritiam
in regione, ac deponentium de communis fama, & reputa-
tione, quales præferunt esse solent illi processuum Con-
fessorialium, unde propter ea, ut alii dictum sunt, pror-
fus vanum videatur in isto processu aliquod solitus con-
tinere fundamentum, cum ad summum deservire solum
possit pro administrculo, cum aliis conjungendo, cum
prohibitum non sit aliquas exceptiones, quas in persona, vel
dicto patiantur testes, per administrculo supplerent, ut in
jam enunciata Sede Beneficii in specie advertitur, sed
testes debent esse bene informati, fuzeque informacio-
nis, vel scientiarum probabilem cauam, etiam non inter-
rogati debent allegare, puta quia fuerint economi, vel
ministri bene informati, quoniam debent facere dupli-

cem corationem, unam affirmativam, deponendo de
omnibus fructibus, alteram negativam, quod scilicet
non adfin, neque adeſte possint alii fructus, quos ipsi non
scirent, & tertiam pariter mixtam de affirmativa, &
negativa circa onera, quod scilicet sciant omnia onera, quæ
extant, cum exclusione aliorum, & circa onera cadere
solent non infrequenter questiones, quod non sint talia,
ut deduci mereantur, atque procedunt cum distinctione
inter necessaria, & voluntaria, ut priora deducantur,
non autem posteriora, ut magis distinctione in enunciata
Sede Beneficii.

Frequenter autem, & indifficiliores in ista valoris
materia solent esse questiones super qualitate fructuum,
& proventuum, quinam scilicet computari debeat in va-
lore, & de quibus ratio haberit non debet, idque duas
habet inspectiones, unam scilicet super incertis, & altera-
ram super illis, quæ speciem, vel naturam habeant distri-
butionem.

Quatenus itaque pertinet ad proventus incertos, ma-
gno, & frequente dignocci videntur errores, vel aqui-
tia illorum, qui in sola doctrinaria littera, vel cum re-
gularum generalium superficie procedunt, applicando
omnibus casibus illas regulas, vel propositiones, quæ sunt
quidem in suis casibus vera, nullatenus autem adaptan-
tur ad illos casus, de quibus est quæſio; Si quidem ad
effectum regulæ de valore, & pro evitanda nullitate gra-
tia, ob malam valoris expressiōne, sive ad effectum evi-
tandi solutionem annatæ, cum similibus effectibus odio-
fis, & præjudicibus, vera est regula, quod incerta non
veniunt in valore, vel sub nomine fructuum, non tamen
exinde inferendum est ad effectum, de quo agitur, inspi-
ciendi scilicet, an beneficium sit illius pensionis capax,
nece; non quoniam notoria praxis docet, quod pleraque
Ecclesie nulla possidentes prædia, & bona, vel jura fru-
ctuaria, sunt divites, atque confidētes, habent redi-
tus provenientes ab incertis, mercede voluntaris obla-
tionibus, & eleemosynis, iuxta exempla tradita in ea-
dem Sede Beneficii, & aliis, & tamen non exinde
dicendum est, quod tales Ecclesie non habeant fructus, &
redditis exuberantes ultra necessaria, ut proinde sint pensionis
incapaces, atque dicuntur non habere valorem, dum
in hoc attendit effectus, vel finis, non autem formalis-
tati verborum, vel terminorum; Potissimum vero ubi non
agitur de temporalibus, & accidentalibus proventibus,
sed de illis, qui ex diurni temporis obseruantia, vel
experimento dici possunt certi, & perpetui, ita & taliter,
quod si Ecclesiæ Rector velit illos locare, tenet concedere
in appaltum, eo modo, quo conceduntur gabellæ, &
decimæ, aliaque similia jura, inveniet conductorem pro
certa annua, vel alias temporanea pensione, eodem mo-
do, quo sequitur in prædicti, & in aliis bonis vero fructi-
bus, idèque habentur pro certis.

Clarius vero, & cum longe minori dubitandi ratione
id procedit, quando non agatur de illis incertis merè vol-
untariis, qui proveniunt à Populorum devotione, iuxta
causa superius recensitos, sed agitur de proventibus pro-
venientibus à jure certo, & radicale de præterito, im-
mediato, ut exempli gratia sunt illa emolumenta, quæ
licet per Parochum percipiuntur, occasione administra-
tionis Sacramentorum, vel funeralium, & sepulturea (qua-
mvis contra iuris regulas sequatur, quia nempe, ex privile-
gio, vel antiqua consuetudine, sive ex concordia den-
tum loco decimaru) quoniam ista dicenda sunt emolu-
menta certa, dum perenne homines degentes in Paro-
chialia, baptizantur, contrahant matrimonia,
moruntur, & tumulantur, idèque privative pertinet de
necessitate ad Parochum, cùm in hoc constitutus jus paro-
chiale circa mutuam necessitatem Parochi erga Paro-
chianos, & Parochianorum erga Parochum in iuribus
de futura Parochialibus. Idemque in Ecclesia Cath-
edrali, vel Metropolitanâ circa illa emolumenta, que
juridice pertinent ad Episcopum, cum similibus, idèque
ad has distinctiones est reflectendum, & sine quibus
causa est incursum errorum, & aquivocorum, ac etiam
illorum inconvenientium, quæ in fidei Juris patronatus in-
finiuntur, quod ita cum sat exigua dotatione posset ac-
quiri ius patronatus divitium, & insignium Ecclesiæ, &
Beneficiorum. ^d

Iudeo errors, vel aquivoca magis dignoscuntur in illis
proventibus, & emolumentiis, quibus potiuntur Cano-
nici, & Beneficiati Ecclesiæ Cathedralium, & Col-
legiarum, ratione servitii actualis, quod præstant per
puncta.

puncturas in divinis, procedendo cum regula in suis ca-
ribus vera, & recepta, sed consula, maleque applicata,
quod sub valore, sive sub nomine fructuum non veniunt
distributiones quotidiana, quarum specialis, & expre-
sa mentio necessaria sit, tam in reservatione, quam in
facultate transferendi, ut propteræ distributiones huic
oneri non subjaceant, quoniam, & in hoc procedendum
est cum eisdem distinctionibus, quod scilicet aliud est age-
re ad effectum regulæ de valore, inducere pro interef-
ficiat annatæ, & ad evitandam solutionem annatæ,
que habent quidem aliquod probabile rationis fundamen-
tum, ut in eadem Sede Beneficii advertitur, quidquid
vulgus imperitorum, & non informator obloquitur,
et adhuc tamen continent quoddam onus, à quo admittit
deexcusatio, quo magis fieri potest: Et aliud est ad
nostrum effectum capacitatibus pensionum, sive ad alterum
acquirendi ius patronatus ex causa donationis, vel augmen-
ti dotti, ut scilicet, quod illos posteriores effectus atten-
tendi debat de facto finis, velratio, ob quam ista regula,
vel propositio inlevit, qualis est illa, quod distribu-
tiones non sunt lucrum, quod Beneficiatus faciat ratione
Beneficii, ejusque tituli, sed sunt merx, & salarium la-
boris personalis, quod in servitio Ecclesie, vel in alijs
functione Ecclesiastica facere oportet, ad menuram ta-
men, & proportionem serviti, & laboris, non autem
dummodo remanent centum ducati ari de Camera
pro Reclere. Unde quæſio erat an emolumenta provenien-
tia ex anniversariis, et funeribus, aliquæ emolumenta
Parochialibus in dies obvenientibus, calcundala veni-
tent, necd in dictam congruum questionem alias disputa-
tam, et in Parochorum lede peractam, inter Parochum
habitabilem, et Vicarium deputatum ad exercitum Cu-
ra, et super quo locus veritati relinquitur, dum non viſis
juribus hinc inde deducit, meum efformare non valeo ju-
dicio, quod ubi etiam possem, non tamen facere debet
rem, ne in casu particulari, qui adhuc pendet sub Ju-
dicio, nisi partum sit præjudicium, atque loquendo ge-
neraliter, et in abstracto practicata distinctione non bene effor-
mata videatur, sed fallaciam potius continere, quoties aga-
tur de pensione imposta, etiam super incertis, quoniam
sub istorum nomine nullatenus calculari debet illa species
fructuum, quo continetur in prima parte distinctionis,
cum isti fructus dicendi veniunt certi, adeo ut, quoniam
pensio imposta est super fructibus certi tantum, ista
ratio sine dubio habenda sit, dum calculantur etiam ad
longe fortiores effectus, regulæ de valore pro invaliditate
gratia; et ad alterum solutionis annatæ, cum isti propriæ
dicantur fructus certi, ipsis radicati in solo, vel in
aliо certo, et indificienti jure, seu causa productiva;
Unde propteræ adeo certitudine in substantia, vel inge-
nere, quoniam etiam in aliquo anno ob sterilitatem, vel
aliam calamitatem accidentalem nulli percipientur, cum
in aliis anni natura suppletat, vel precedenter supplevit,
idèque intrat compensatio anni uberioris cum sterili-
ne, quanto accidentalis deficiens unius, vel etiam plurim
annorum (dummodo falva remaneat substantia, et causa
productiva) facit, quod res certi fructifera non sit, iuxta ea,
que habemus in censibus configurati, impositis super
certo fundo fructifero, ad formam Constitutionis Piane,
qui cessant si fundi census pereat, vel infuscate fiat,
sive essent in parte fructus fundi, aut minuantur, arque
reddantur insufficientes, quoniam non attendunt defi-
cientia accidentalis unius, vel plurim annorum cum simili-
bus. Ideoque ad rem, hujusmodi fructus in substantia,
vel in generis dicuntur certi, iusta vero incertitudo confi-
nit in quantitate, que singulis annis est varia, sed ad hunc
effectum inducta est per aequalitatem decennialis, de qua supra,
ut ita calculatis annis uberioribus cum sterilibus firmetur cer-
titudine, quoniam alias nulli darentur fructus certi, & per
consequens non solam substantiæ non possint pensiones
imposta super solis fructibus certis, sed neque unquam
est locus regulæ de valore, vel solutioni annatæ,
cum certitudo solum circa quantitatem verificari videatur
in fructibus civilibus, sed neque in omnibus, quoniam illi,
qui consistunt in pensionibus domorum adhuc dici merent-
ur incerti, et varii, vel quia non inveniantur conductio-
nes, vel tenuis valoris, adeo ut sint incapaci pensione
imposta, vel solis fructibus certis, sed neque unquam
est locus regulæ de valore, vel solutioni annatæ,
cum certitudo solum circa quantitatem verificari videatur
in fructibus civilibus, sed neque in omnibus, quoniam illi,
qui consistunt in pensionibus domorum adhuc dici merent-
ur incerti, et varii, vel quia non inveniantur conductio-
nes, vel tenuis valoris, adeo ut sint incapaci pensione
imposta, vel solis fructibus certis, sed neque unquam
est locus regulæ de valore, vel solutioni annatæ,

Cum autem post haec jam scripta casualiter ad manus

centibus reservatis, vel consignatibus certam taxam invariabilis singulis annis, vel statutis temporibus perolvendam, & nihilominus etiam in iis qui potest incertitudo ob deficientiam fructuum illorum bonorum, quae sunt hujusmodi præstationum subiectum.

Et quoad alteram speciem incertorum, de qua in secunda parte dicitur distinctionis, quando emolumenta proveniunt à causa certa, & necessaria, ut est illa iurium Parochialium, ratione illarum functionum, quae per necessitas facienda sunt, ut superius animadversum est, adhuc intrant eadem considerationes, de quibus supra in altera specie, quod faciliter in genere, vel in substantia adeo sine dubio certitudine, solumque incertitudo verificatur in quantitate, quae singulis annis est varia, sed pariter haec incertitudo tollitur cum eadem decenniali perigatione, ideoque sola difficultas cadit in proventibus, & emolumentis mere voluntariis, & provenientibus à sola pietate, & devotione Populi, ab quo aliquo iure necessario, & radicato, & nihilominus etiam in hac specie emolumentorum attenditur illa certitudo, quam inducit longa plurimorum annorum experientia, ob quam conductus pro certa pensione inventari potest, juxta exemplum practicum, quod in Urbe habemus Ecclesie S. Antonii Abbas in Exquilis, cum aliis Venetiarum, & Florentiarum, quae per antiquos Doctores aduersi solent, ut in locis superiori relatis advertitur, atque in Civitate Neapolis adest Ecclesia S. Joannis Majoris, qua habet duodecim hebdomadariorum, quorum emolumenta consistunt in affectionibus defunctorum ad sepulchrum in funere, & tamen, quando praesertim iste usus erat frequenter, reputabantur valde pinguis beneficia, notabilibus pensionibus gravari solita, cum plerisque similibus exemplis, quae deduci possunt; ideoque ista materia regulanda videtur à fine, vel ratione, ob quam congrua Titularis remaneat ab onere pensionis iuniorum, quoniam quando sit finis, vel ratio adimpletur non est in rigorose immorandum in modo, sed in qualitate proventuum, atque ceteris Vicariis Ecclesiastiarum Parochialium unitarum alii Capitulo, vel Dignitati aliqua incerta deferi solent Vicario, quatenus situs congrua, juxta frequentiorem proximam, sit modica, & non sufficiens ad substantiationem, ut propter ea incerta sit pars congrua, atque cum ista regula procedendum videtur, attendendi faciliter substantiam veritatis, ac finem, sed rationem legis, non autem leguletas formalitates, & superstitiones, aut vocabulorum, & verborum corticem, & grammaticales significations, ut scilicet Titularis præteretur à domino, non autem ad lucrum, & locupletationem.

Super dominibus vero Parochialibus, vel respectivis Canonicalibus, vel illis coloronor, & laboratorum, cadunt etiam questiones, super quibus non de facili certa regulari potest, cum decisio pendeat a singulorum causum qualitate, & circumstantiis, ideoque de his, & aliis ad hanc materiam pertinentibus videnda sunt, quae habentur in confusa, & propria illius materia fede, ac etiam in alia materia Beneficii. b

Posito autem quod etiam super distributionibus pensionis impotest sit expressum, quia nempe dicatur etiam super distributionibus, vel quia verborum ampliatio, ut alias defumpta Papae voluntas id importet, tunc ubi verificatur discrecio inter fructus, & distributiones, quod praesertim contingit in beneficiis collegiatis, & servitoriorum, ut sunt Canonici, aliaque Beneficia Cathedralium, & Collegiatarum, probabilis confundit videtur sensus aliorum modernorum, ut distributiones gravatae censeantur in subdido, & secundario, quatenus præbendas fructus non sufficiant, & pro rata deficiente. Tum ex regula generali, quod quando conceditur aliquod exorbitans, & irregulariter ita interpraetandum est, ut quo minus fieri potest admittatur exorbitantia, & recessus à regula. Tum etiam ita suadente probabili ratione. Siquidem ubi presupponimus casum, ut possessor Canonici, vel alterius Beneficii residet, & interius divinis, adeo integrum percipiat utrumque emolumenta præbendas, & distributiones, & isto casu nil referit an una, vel altera emolumentorum species affecta sit; dum sive ex una, sive ex altera propriam solvere tenetur. Ubi vero presupponimus casum, quod possessor beneficii non inserviat in divinis, ideoque non lucetur distributiones, quae juxta dispositionem Sacri Concilii Tridentini accrescent verè inservientibus, non autem iis, qui ex privilegio Apostolico, vel ex iusto impedimento habentur facte

pro præsentibus, & inservientibus, quoniam id prodest ad effectum lucrandi distributions proprias, non autem illas, quae accrescent ob deficientiam aliquorum, ut docet rationabilis quidem, & commendatione digna confutudo trium Basilicarum Patriarchalium, aliarumque Collegiarum Urbis, atque isto casu iustum, & rationabile non videtur, ut ille beneficiarius, qui male se gerit, suoque muneri non satisfacit circa servitum Ecclesie, obtinere debeat fructus præbendas exemptos pro rata ab onere pensionis, in prejudicium illorum, qui inserviunt, ipsiusque Ecclesie, cui debitus est servitum, sed debet prius ex eisdem fructibus solvere integrum pensionem, & si quid superest percipere, dum ex causa lucrative, & fine onere serviti id obtinet in concurvo illorum, qui inserviunt, foventum causam onerolam. Idemque in altero casu ex identitate, imò majoritate ratios dicendum venit, quando Beneficium vacet, ideoque fructus toto tempore vacationis pretendantur pro successorem in Beneficio, iuxta Constitutionem 7. Julii Terti, vel respecti per Cameram Apostolicam, ejusque Collectorem, talique fuit ensis Sacra Congregationis Concilii in una Lauretanis sub die 5. Decembris 1682. Ideoque oneris impositio, etiam super distributionibus facta, censetur solum in gratiam pensionari, & ne Titularis possit ab eo se excusare in parte, sub praetextu insufficiencia fructuum præbendas, non autem in gratiam Titularis, vel successoris.

a De Benef. disc. 90. ex num. 53. ubi copiosè allegantur auctoritates ibidem commode vidende. b De iure part. disc. 10. num. 17. de preeminent. disc. 11. num. 10. ubi concordantes auctoritates. c Dic. disc. 11. de preem. in aliis locis proximè citatis. d De iure patr. disc. 10. & 55. & disc. 90. de Benef. in quibus concordantes. e De Benef. disc. 89. ubi de ista materia annatarum, ac etiam in tract. de officiis vñal. cap. 4. & seq. f De his disc. 61. & 91. de pension. g Romanus pensionis 12. Junii 1682. cor. Rondinino revocatoria alterius coram cod. imprefat. disc. 33. part. 19. rec. h disc. 6. & 15. de pension. i. Dic. disc. 90. de Benef. & aliis. i Moneta de distributione. part. 3. quæst. 8. num. 11. cuius allegatione solum, absque alio dictuus contentus est. Tondut. de pension. cap. 42. num. 13.

De pensionis extincione, cessatione, & amissione; Et de dispensationibus desuper concedi solitis ad id evitandum.

S U M M A R I U M .

1. De cessatione per extincionem de consensu, & quantum regreditur beneplacitum Apostolicum.
2. Non sunt necessaria litteræ, sed sufficit sola supplicatione.
3. An iste modus extincionis expediens reputari debet.
4. De alto modo acquirendi commoditatē.
5. De extincione, seu cessatione per mortem pensionarii.
6. Quod etiam in ista specie introductus sit abusus.
7. De cessatione per matrimonium.
8. Penitentia corporalis per professionem regularem.
9. Quid in Societate Iesu.
10. Episcopatus casuæ ammissionem pensionis, quod declaratur, non autem Cardinalatus.
11. De militia servulari, & de officiis secularibus.
12. Irregularitas, etiam ex homicidio, non causat amissionem pensionis.
13. Quid de feudo, & de Dignitate Ducis, Marchionis, & Comitis.
14. An pro delictis ista amissio sequatur.
15. De non incusæ in habitu, & tonfuræ.
16. Quod dispensationes non faciant sequi dictum effectum.
17. De privilegio militum Laurentianorum.
18. De aliis militibus.
19. De dispensationibus particularibus.
20. Dispensationes suffragantur re integra, & ante factum casum.
21. Ubi dispensatio re integra accedit, est eadem antiqua pensio, & non nova, & de officiis.
22. An etiam pensio reservata Cardinali, vel alteri habenti certam qualitatem, ob istam cessationem.
23. Et an etiam de immutatum statu Ecclesie.
24. Dispensationem statu conjugali regulariter intelligenda est de primo, non ulteriori, nisi dicatur.

CAP.

C A P . XIII.

Verus, connaturalis, & favorabilis, non autem odiosus, & penalis modus, cui propriè convenit terminus extinctionis, vel cessationis, est ille, qui provenit à legitimo, & non vitioso pensionarii confitu, circu quem, quando fit legitimus nec nō, nil pecuniae in materia statutum videtur, sed proceditus cum illis terminis generalibus, qui habentur in materia beneficibus, aliique spiritualibus, in quibus intrat inspectio, an ferari debant, nec ne solemniter demandante per statuta laicalia. Et quando iste confitus est gratuitus, abique aliqua recompensa in pecunia, vel in alia re, sufficit absque aliqua Pape autoritate, quæ de stylo necessaria reputatur, quando dicta recompensa accedit. Quamvis enim de stricta Juris centra nulla delupa habeatur probatio, dum, ex pluribus infinitis, penitus est quid temporale, habens solum aliquam mixturam spiritualitatis ad certos effectus, ut in cap. 2. num. 4. ideoque verè, & propriè non intrant termini Simoniae, nihilominus quia Curia stylus, & sapientia citata Constitutio Sixti V. induxit distinctionem inter pensionem Ecclesiasticam, & temporalem, atque in illa, quæ Ecclesiastica dicitur induxit laicorum incapacitatem, atque idem stylus Curia in plenarie illas exequavit beneficia, vel cum istorum regulis ordinavit, introducing etiam ipsorum, & incamerationem in non exactis, iuxta inferioris dedulca in cap. 20. idcirco reputantur quid annexum (spiritualitatis, & per consequens ut sine Apostolica autoritate, quod subficiat, non sit in privato commercio, ut advertitur in cap. frequenti, ideoque, licet imprudentia) adhibentur etiam termini simoniae, quamvis revera non intret. Sed si de facto sit extincio abusus beneplacito Apostolico, validata quidem erait ad favorem Ecclesie, ut libertatem acquirat, invalida vero erit quod ipsum pensionarium, qui illam pecuniam retinere non poterit, sed fuisse eam avocabit, quoniam actus criminis, quamvis invalidus esset, eo modo, quo sunt professi aliarum Religionum, attamen quod Religionem habentur pro scholasticis secularibus, dum ad nutum Superioris possunt dimitti, & redire ad facultum, idcirco tam quod retentionem dominii, & possessionis honorum, eorumque dispositionem, quam etiam quod beneficia, & pensiones, non intrant in eis illæ regulæ, quæ in aliis professis, ut sapientia agendo in eis Societate in luis Seditibus advertitur. d

Pro dicta vero auctoritate, vel beneplacito ponuntur necessaria litteræ, ut sunt in reservatione, aliquip gratias Apostolicis, sed sufficit sola supplicatione signata manu Papæ, vel Praelati habentis officium nuncupatum per confessionem, per quam facultas tributuri Titulari, & pensionario respondebit, ut cum anticipata solutione aliquorum terminorum, pro quibus concordaverint, licet illam facere cessationem, super qua cadere solet dubium, de quo agitur in cap. sequenti, an illa validè fieri posse, quando alteri pensionis commoditas cessa fuerit. b

Merito autem dictum est, quod iste modus est magis connaturalis, magisque favorabilis, & non odiosus, quoniam quando sincera, & bona fide id sequatur, abique dubio favorabilis est Ecclesie, que abusus eius aliquo sumptu, vel damno eximirit ab hac servitute, prioremque recuperat libertatem, prout etiam favorabilis est pensionario, tum quia totum pender ab ejus electione, & libera voluntate, tum etiam quia (presupponendum illum prudentem, & providum) ita ponit in tuto confidabilem summam, regulandam ab ipsis pensionarii ætate, & valetudine, iuxta stylum, qui habetur in vitaliis, in quibus certa, & uniformis non cadit regula, ut in cap. frequenti, ad suos transmissioles, vel in eius necessitatibus, aut utilites promptè erogabilem; Neque dici potest res odio, & præjudicium Titulari, quamvis iste magis aleæ, & periculo se exposat, dum nemine compellente, voluntariè, & tanquam per specimen negotiorum id agit, licet Titulari magis expedire videatur exire, atque ob onere pensionis per viam acquisitionis commodatis, ob rationes, de quibus in cap. sequenti.

Prærequentia autem, magisque proprius, & naturalis dispensationis casus est illi per obitum pensionarii, quamvis iste omnino modum pensionis commodi alteri cessisset, ut in cap. frequenti, prout quam in illis pensionibus fiduciaris Hispaniarum, aliarumque Regionum, de quibus auctum est in cap. 9. Merito autem adhibetur vocabulum, seu terminus obitus, quam mortis, eodem modo, quo in Beneficiis, ad ita distingendum istam speciem vaccinationis ab aliis speciebus, quæ mortem civilem in proprio important, stante æquivoca significacione, istius伏casus, adhuc tamen super isto modo irrebus abusus, ad eum de facto mors non cauerit hoc beneficium Ecclesie, sed servitus, vel onus continuet, vel cum translationibus, de quibus infra capitulo decimoquinto, vel

cum reservationibus eventualibus, de quibus supra cap. 8.

Per statutum conjugalem, quem Pensionarius assumit, ille, & ipso iure cessant quoque pensiones, eodem modo, quo vacant vera Beneficia, in titulum conferuntur, vel commendari solita, ideoque nil refert an matrimonium sit communica, & virgine, & an profiteatur velle continuare in statu Clerici conjugati, quoniam sufficit cessare capacitationem desuper necessariam, non quidem ut exinde licet arreverire a beneficiis ad pensiones, sed quia sic exigit alius immutatus Curia stylus jam receperis, ac propriè habet status pro lege, exindeque manat differentia inter Beneficia, & Pensiones, quod pro Beneficiis iuxta antiquum, & irrefragabilem Ecclesie Latinæ statu, à Conciliis, & Canonibus canonizatum, Clericatus cœlibis, dicitur requisitum connaturale, & essentiale, ac necessarium, fine quo nec obtineri, nec retineri illa possunt. In pensionibus autem est requisitum potius accidentale, quoniam naturale, & essentiale, ideoque huic solet dispensari, ut proxime infra, alteri autem non. Operatur autem dictum effectum matrimonio, de facto contractum, quoniam id non excusat contrahentes, præterquam, ubi ageretur de nullitate naturali, & excusabili, proveniente à dictu confusus. c

Per solemnem professionem in aliqua Religionem approbata per Sedem Apostolicam, adeo ut sequatur immutatio status de seculari ad regularem, resultat in pensionibus ad amissum idem effectus, qui in beneficiis, cum eadem differentia, de qua supradicta, & per consequens in Religione Societatis Iesu, respicit uero profectum cum tribus votis simplicibus, & ante emissionem quarti voti, nulla cadit ratio dubitandi respectu pensionum, dum etiam in simplicibus Beneficiis, non habentibus curam Animarum, vel onus residentes cum illo servitii, personalis, receptione est quod profectio non causat vacationem, idcirco in eo statu, quod ad emissionem quarti voti, illa retinetur, quoniam licet quod ipsos dicantur veri profecti, quod omnes effectus, eo modo, quo sunt professi aliarum Religionum, attamen quod Religionem habentur pro scholasticis secularibus, dum ad nutum Superioris possunt dimitti, & redire ad facultum, idcirco tam quod retentionem dominii, & possessionis honorum, eorumque dispositionem, quam etiam quod beneficia, & pensiones, non intrant in eis illæ regulæ, quæ in aliis professis, ut sapientia agendo in eis Societate in luis Seditibus advertitur. d

Actu vero, dum hæc cribro, circa finem currentis anni 1682. exorta est hæc dubitatio, forte in Curia nova, quod cum Joseph de Guinis proferatur Prioratum, qui est Dignitas principis in Collegiate S. Joannis, & Reparatae Civitatis Lucan. ejus Patriæ, cum cura Animarum, ac etiam cum aliqua cura jurisdictionali Canonicorum eiusdem Ecclesie, ingressus verò in hanc Societatem, post solium biennale novitatem, professionem cum dictis tribus votis semiseruit, & prætentet quod ista non obstante, adhuc præstatum Prioratum retinere posset, factaque per Sanctissimum D. N. gratia provisionis Apostolicae ad favorem Vicentii Seffii tanquam de vacante per professionem regularem, subficiata professione, fuit à Sanctitate sua deputata Congregatio particularis nonnullorum Praelectorum, quæ tamen huc usque non fuit tenta. Fundamentum autem provisi Apostolici, ut auditur, in hoc positione stat, quod assertum privilegium Religiorum Societatis Iesu retinendi Beneficia, etiam post emissionem trium Votorum, attendendum videatur in Beneficiis compatibilibus, non autem in illis, in quibus recipiebat urgente intercessione, & præjudicium Ecclesie, & animarum, dum dari posset casus, quod hic profectus non currendo emitte re quartum votum, in hoc statu perseveraret per annos etiam so. vel 60. ut nostra ætate praxis docuit in plerisque, & præseruit in Urbe vidimus pifsum, & doctrinam Religiosum Patrem Pyrrhum Gherardum, qui octogenario major, longavita vitam annorum 60. in Religione duxit, & ita continuavit in munere iam diu validè commendabiliter exercito Procuratoris Generalis Religionis, ob ejusdem Societas Constitutiones, quæ impedit quod istud munus esse non possit penes Professum quarti voti ad eum in Capitulo Generali hoc eodem anno celebrato prouidum fuit, ut pro hac vice deputari possit in procuratore Generali. Professus quarti voti, prout de facto deputatus fuit P. Joannes Andreas Serra professor quarti voti. At quidquid sit de ista questione, ita obiter infinita, nil ad rem nostram illa facere videtur, dum agitur de pensionibus, in quibus dicta ratio non intrat,

atque